

RYOMGÅRD REALSKOLES
ELEVFORENING

ÅRSSKRIFT 1976

RYOMGÅRD REALSKOLES
ELEVFORENING

ÅRSSKRIFT 1976

RYOMGÅRD REALSKOLES ELEVFORENING

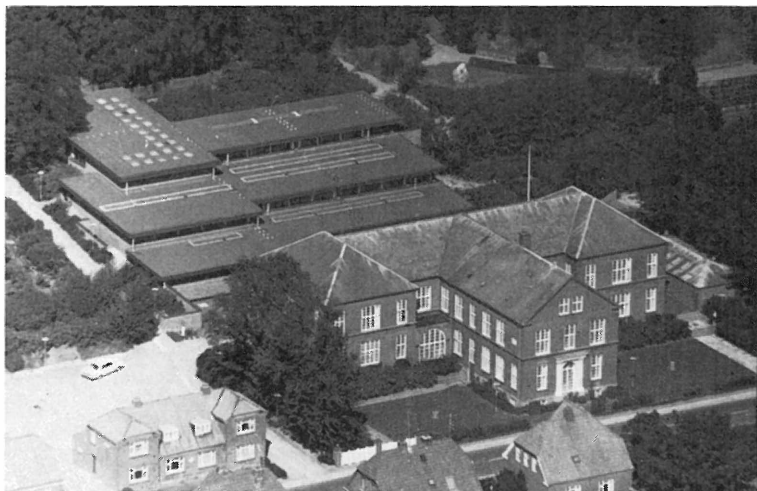
ÅRSSKRIFT 1976

Redaktion:

Jørgen Pedersen, Torben Jensen og N. A. Højholt

Indhold

V. Korfitsen: Perspektiv	5
V. Korfitsen: En holdning	6
Vilhelm Estrup: Tanker i et jubilæumsår	9
Vilhelm Estrup: En forenings tilblivelse	12
Frits Sørensen: En banes sidste 10 år	13
K. Mejnecke: En rejse på Djurs	20
Tove Korfitsen: På lejrskole med 3. klasse	31
Kirsten Geertsen og Eva Maylander: »Dramatisk lejrskole«	34
K. Basse: Praktiske oplysninger om skolen	38
Personalia	44
Torben Jensen: Efterårsfesten	45
Elevforeningens bestyrelse m. m.	49
Thyra Weiner Munch: November 1976	50
Bornholm	52
K. Basse: Pluk fra skolens dagbog	55
Jubilæumsbilleder	61
Afgangsholdet	63
Redaktionelt	63
Regnskab	64

Perspektiv

Kludeklip,
rytmik og sang
og leg i frikvarteret,
du pusler med din fremtid,
mens du bruger din tid i dag.

Køkkenkunst,
fysik og sprog
og dyst i frikvarteret,
du tumler med din fremtid,
mens du bruger din tid i dag.

Dramatik
og valgfri fag,
debat i frikvarteret,
du rører ved din fremtid,
mens du bruger din tid i dag.

V. Korfitsen

En holdning

Det hænder, vi mennesker bliver optaget af en tanke, som kommer igen og igen. På et tidspunkt har vi lyst at drøfte den med nogen. Netop som vi tager tilløb, siger det inde i os: mon du kan tillade dig det – mon du kan? Vi bør undertiden vende det til: har du lov at lade være?

For tiden tænker jeg ofte på en sætning i de nye vedtægter for Ryomgård Realskoles forældreråd. § 7c lyder: »Skolens forældreråd har medansvar for arbejdsvilkår og miljø.«

Hvad vil det sige? Hvad betyder det? Er det tilstrækkeligt? Har den sætning nogen værdi? Der rejses mange gode spørgsmål foranlediget af den sætning. Og interessen må være udtryk for medleven. Begrundet i forventning eller skepsis, ja, det afspejler spørgsmålene ét for ét.

Det er for tidligt at svare. Flere faktorer er afgørende for, hvad svaret til sin tid vil blive.

Ordet »medansvar« kender vi. Derfor véd vi, at spørgsmålet om værdi, når det gælder medansvar, i almindelighed først besvares, når vi kender den grad af ansvarsbevidsthed, af forpligtethed, hvormed de implicerede engagerer sig i opgavens løsning. Og det er ligefremt, at en sådan opgave kun løses, når hver af parterne bærer sin del af det samlede ansvar.

Arbejdsvilkår og miljø. »Se så at komme op på dupperne«, siger de friske i dag. Her synes at være en positiv holdning til emnet aktivitet, og det siges højt.

Vi forældre véd, at arbejdet venter os hver dag. Det er en rigdom for os. Glade mennesker, det er mennesker, som finder glæde igennem arbejdet, såvel som i fritiden. Derfor ønsker vi, at vore børn lærer at bestille noget, at de dygtiggør sig til et arbejde, de har mulighed for at kunne udføre.

Her tegner skolen sig som en afgørende faktor. Sådan må det være, eftersom det gælder os alle, at udvikling og styrkelse af evner og muligheder foregår gennem lang tid, men det kan blive for sent.

De mindste i skolen lærer først at være hjemmefra i nogle få timer. Her lærer de at være virksomme sammen i en blanding af leg og arbejde. Som årene går, kommer der mere og mere facon på hele skolegangen. I takt med barnets gradvise udvikling af personlighed og selvstændighed, vokser i hjemmet respekten for den enkelte, som er undervejs i sin tilværelse.

Ligeledes i skolen, når strukturen (hovedplan, delplaner og arbejdsplaner) er i orden, og funktionerne (det daglige skolearbejde) bliver gennemført.

Men koordination mellem skole og hjem er nødvendig, hvis det skal lykkes for et barn at få virkeligt udbytte af sin skoletid.

I skolen inspireres ethvert barn af sine lærere og af sine kammerater og efterhånden gennem arbejdet med sine skoleopgaver.

I hjemmene har vi forventninger til vore børns udbytte af deres skolegang. Vi kan nok forestille os, at et skolebarn arbejder bedst, når der er overensstemmelse mellem barnets funktion i skolen og hjemmets forventninger til dette barn. Og vi må regne med, at barnet får vanskeligheder, såfremt det her ikke oplever samspil, men modspil eller slet intet spil.

Hvad kan hindre samspillet? I skolen lægges arbejdet til rette og en del udføres der. Lærerne véd, at børn er forskellige og tager hensyn til dette i undervisningen. Det er den letteste del af lærernes opgave. Som på enhver arbejdsplads må der være arbejdsro, så den enkelte kan samle sig om sin opgave. Og når der arbejdes selvstændigt, må alle gøre det, så godt de kan. Omkring sikringen af ro og selvstændighed ligger lærernes sværeste opgave. Her lægges op til samspil. Her er brug for selvdisciplin og forståelse hos alle, derfor må hjemmene til stadighed medvirke. Vi må være med til at sikre ligeværdighedsprincippet. Til gengæld får vi hele tiden inspiration via vore børn, som bestandig oplever fornyelse.

Nu er det oplagt, at forældre, på grund af slægtskabet med et barn, har bedre forudsætninger end nogen anden for at forstå dette barn. Hvis de da kender sig selv og er ærlige. Men der er eksempler på, at forældres forventninger til deres barn indstilles efter en slægtens uvedkommende superpersons præstationer, og så skal det da gå helt galt for barnet.

Det kommer hurtigt til at spille to roller, én i skolen – den har det mulighed for at klare – og en anden hjemme, og den har det kun mulighed for at klare en kort tid, og så går barnet på rollejagt.

Ubalance i forholdet mellem et barns indsats i skolen og forældres forventninger til dette barn udelukker et samspil. Barnet selv kommer altid til at betale den største del af prisen. Derfor må vi forældre være ærlige for vore børns skyld. Det er farligt, når landskabet skal passe til kortet. I gamle dage skete det, at forældre tævede børn, som ikke indfrie superforventningerne. Sådan går det næppe nu. Havde der dengang været en lov, som påbød den voksne, der havde handlet sådan med sit barn, at holde tre dages sygeorlov for at lære sig selv at kende, ville meget se anderledes ud.

Børnenes skoledags-rytme. Det faste er en start hjemme, hvor tiden spiller en rolle, en skolevej, timerne i skolen, en vej fra skole, en forberedelsestid og en fritid. Det er et omfattende dagsprogram for mange børn.

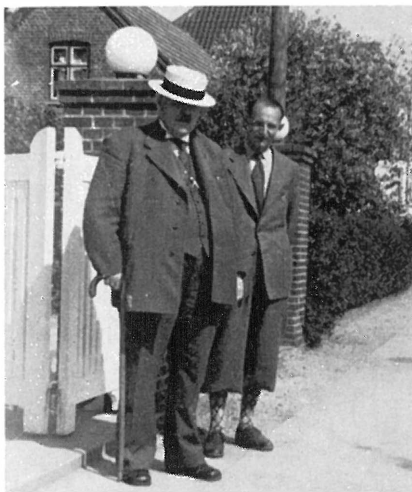
Som forældre må vi støtte dem i et rimeligt omfang, vise vore børn tillid og respekt, være interesserede i deres skolearbejde, stille passende forventninger til deres resultater. Vi må lade dem opleve vor glæde, når de har gjort et godt arbejde, såvel som vor positive kritik, når de ikke har gjort, hvad de kunne, altså møde dem med følsomhed og med fasthed.

Mange børn er jo vokset forældrene over hovedet, inden skoletiden slutter. Men vi har medansvar for disse unge mennesker, samtidigt med at de nu, hvad viden angår, ofte er vore jævnbyrdige eller kan være vore overmænd. Når virkeligheden byder dem en udfordring, må vi bære vor del af ansvaret for, at de tager udfordringen op og derigennem udvikles.

Skolens forældreråd repræsenterer forældrene. Mener nogen, vi kan være til nytte, så lad os tale om tingene.

Glædelig jul!

Valdemar Korfitsen.

Skolebestyrer Erik Munch ved skolens port. Bagest nuværende skolebestyrer Knud Basse. Foto: Vilh. Estrup.

Tanker i et jubilæumsår

Ved skovrider Vilhelm Estrup, Fjeld, elev 1943–1952

Meget er gennem tiden fortalt om byen Ryomgårds vækst og udvikling i takt med først etableringen som stationsby og senere ved tilkomsten af den store realskole.

Randers-Ryomgård-Grenå jernbanen – Østjydske Jernbane – blev oprettet og indviet i august 1876 og har netop i år haft 100 års jubilæum, hvilket ikke gik helt stille hen. I Grenå havde man i tilknytning til tilsvarende jubilæum for Grenå Handelsstandsforening arrangeret udstilling af gamle jernbanerekvisitter hos de handlende, kørsel med minitog i byens gader, samt en stor udstilling af toghistorisk materiel i en af Vestre Skoles gymnastiksale. Naturligvis var der kørsel med veteran-tog på hele banestrækningen fra Grenå mod Randers, men på grund af det ekstremt tørre vejr turde man ikke anvende

dampdrevne lokomotiver af angst for, at gnister skulle antænde marker og skove under kørslen. Det skal tilføjes, at byen Allingåbro også har 100 års jubilæum i år, idet den er opbygget omkring sin jernbanestation fra 1876.

I 1877 kom yderligere banestrækningen Ryomgård-Århus, og man fik i 1911 Gjerrildbanen, der bugtede sig ud på Norddjursland.

Ryomgård Realskole havde derfor ved starten i 1913 en trafikalt set glimrende beliggenhed. Byen voksede nu ikke alene på grund af sin status som jernbaneknudepunkt, men også især grundet den nyetablerede skole, der senere skulle vise sig blandt de ypperste i landet. En skole der taltes om i mange hjem, og hvis ledere og medarbejdere ydede en så glimrende indsats i undervisningen af de mange tusinde elever, der gennem årene er udgået fra »Vor gamle skole«.

Vi gamle elever har alle gode minder fra tiden på skolen. Man var stolt over at være elev netop dér, og mange af os har sikkert senere i livet, inden en større beslutning skulle tages, tænkt: Hvad mon hr. Munch ville have gjort? Ville han godkende vor beslutning?

De velordnede forhold på skolen gav sig tydeligt udslag for enhver, der havde øje derfor. Forbipasserende kunne morgen og eftermiddag betragte det ceremoniel, der udfoldede sig, når eleverne henholdsvis ankom og forlod skolen. Sagen var jo den, at næsten alle elever, indtil biler og knallerter langt senere blev hvermandseje, ankom med toget til Ryomgård station. Skolen var stærk afhængig af jernbanedriften – yngre elever vil måske smile heraf, men sådan var det imidlertid.

Der var om morgenen stillet lærere og elever – udvalgte – op på jernbaneperronerne for at modtage eleverne, når de sprang ud af de forskellige tog. Man førtes derefter i lange rækker fra stationen gennem byen til skolen, hvor man ved porten modtoges af en lærer. Når skoledagen var omme, samledes eleverne i tilsvarende kolonner, der førtes til togene. Der var 4 kolonner elever, hver kolonne passede til sit tog – der var jo afgang til Århus og Randers samt Grenå og Gjerrild. Og det var jo på de små mellemstationer, at de fleste elever boede. Toget mod Gjerrild var privatbane og lød det klingende navn: Grisen. Det si-

ger sig selv, at elever med andre destinationer ikke var sene til at klassificere de rejsende med dette tog med tilsvarende dækkende betegnelser. Ofte opstod slagsmål, når fornærmelserne var blevet for grove, men ingen elev var uden for skolens opsig, før toget havde meldt afgang, så selv voldsomme slagsmål mellem eleverne, når man stod og ventede på togene, blev straks stoppet af vagthavende lærere på perronerne. Mange husker sikkert, at når hr. Dynesen var vagthavende ved togene, var der endog intet optræk til uregelmæssigheder af nogen som helst art, alt forløb altid, som det skulle. Eleverne havde skam alle respekt, men den var ulige fordelt på de enkelte lærere.

Skolebestyrer Erik Munch var som regel altid selv ved skolens port, når eleverne skulle hjem. Det kunne vel også være hr. Munchs tanke, foruden at sørge for, at alle kom rigtigt afsted, at hver enkelt elev ved affarten skulle hilse farvel og ligesom føle, at blive regnet for noget; men at man tilsvarende også måtte sørge for at leve op til dette ved at læse sine lektier til næste dag, var en ting, som man efterhånden fornemmede var en af de fornemste mål for skolen at kunne nå, og et mål, der således tilstræbtes også ved det lille farvelnik, når skoledagen var forbi.

I hundredåret for Grenå-Ryomgård-Randers jernbanes oprettelse må det være naturligt at komme med disse spredte glimt fra skoletiden, der for mit vedkommende var fra 1943–1952, en tid der var væsentlig forskellig fra i dag.

Skolebestyrer Erik Munch var selv en historisk meget interesseret mand, der vel vidste at søge nutidens problemer løst ved at drage paralleller til fortidens løsninger.

De første 100 år er nu gået for jernbanen, hvordan vil de næste 100 år forløbe?

En forenings tilblivelse

»Foreningen til Bevarelse og Udbygning af Djurslands Jernbaner«, Postboks 7, 8550 Ryomgård, har set dagens lys netop i 100-året for oprettelsen af Ryomgård som stationsby.

Foreningen er kommet som en spontan reaktion på de tanker, som myndighederne har haft med at nedlægge personbefordringen på strækningen Grenå-Ryomgård-Hornslet i lighed med nedlæggelsen af personbefordringen Ryomgård-Randers for nogle år siden.

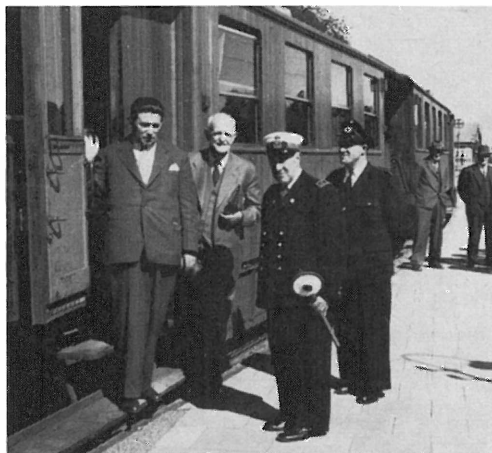
Vi tæller mange medlemmer, herunder også de djurslandske kommuner, og vore initiativer bærer allerede frugt. Vi bakkes kolossalt op alle steder og bæres frem på en bølge, der vidner om, at befolkningen i hvert fald ikke finder sig i at undvære rimelige togforbindelser. Kommer der oliekrise igen, eller krigstilstande, vil der hurtigt kunne blive brug for vore jernbaner, når den individuelle biltrafik lammes.

Vor forening ser det som sit mål allerede nu at påpege dette over for flest muligt og således, at samfundet ikke får ødelagt for mange jernbaner, inden det er for sent. En ødelæggelse der i mange tilfælde måske kun kan give penge til nogle få kilometer motorvej, der jo ofte oven i købet kun har lokalværdi. Det er endvidere en mærkesag for os at få den århusianske nærbane, som der på højeste plan arbejdes for, ført helt igennem fra Århus via Hornslet til Djurslands store, gamle jernbaneknudepunkt Ryomgård.

Skulle nogle af Ryomgård Realskoles elever – både nuværende eller forhenværende – have lyst til at vide mere om vort arbejde, eller ønske selv at yde en indsats for jernbanerne, kan man få mere at vide ved blot at skrive til os. Vi opfordrer i øvrigt stærkt alle interesserede til at blive medlem af vor forening. Det kan man blive ved at indbetale kr. 30,00 til giro 2 07 88 72, Foreningen til Bevarelse og Udbygning af Djurslands Jernbaner, kassereren, Bygaden 96, 8585 Glæsborg.

Vel mødt i vor forening!

Vilhelm Estrup, sekretær.

Fra Ryomgaard station. Foto: Frits Sørensen.

En banes sidste 10 år

Som en slags uddybning eller forlængelse af Karl Mejneckes udmærkede artikel i Årsskriftet fra 1974 bringes her et uddrag af banens samlede historie skrevet af Frits Sørensen, 8585 Glæsborg.

Efter krigen vendte de knappe tider tilbage for privatbanerne. Konkurrencen fra landevejene satte atter ind; derfor blev driftsåret 1945/46 det sidste med et positivt driftsresultat. Man var fra banens side klar over, at skulle banen fortsat holdes i gang, måtte der rationaliseres. Så godt som alle andre privatbaner anskaffede fra 1947 moderne letbygget motormateriel med en betydelig bedre komfort, end man havde kendt i de gamle toakslede motorvogne. Gjerrildbanen afslog imidlertid at købe de nye tog med den begrundelse, at banens persontrafik var ret ringe, og at almindelige godsvogne ikke ville kunne medtages i de nye »skinnebustog«. I stedet ønskede banen at

modernisere det oprindelige materiel og at anskaffe endnu en motorvogn. Derfor forsynedes begge motorvogne med nye 160 hk. dieselmotorer, og en af de gamle personvogne blev ombygget til motorvogn M4. M4 var i det ydre teaktræsbeklædt og forsynet med lukket endeperron. Indvendig havde vognen 36 siddepladser.

Banens formand, H. Andersen, fratrådte i 1948. Han afløstes af Grenås borgmester, Aksel Hansen. Året efter fratrådte driftsbestyrer Hougaard, der da netop var fyldt 74 år. I den anledning blev der afholdt møder med Ebeltoftbanen (hvis motortog siden 1924 også trafikerede strækningen Trustrup-Grenå statsbanestation) om at etablere driftsfællesskab mellem de to privatbaner, således at de kunne ledes af den samme direktør. Desuden blev det foreslået at nedlægge Grenå Vestbanegård og i stedet indføre banen til statsbanernes station, således at personalet på Grenå Vestbanegård ville kunne frigøres. Begge planer blev dog skrinlagt, og i stedet ansatte man den hidtidige stationsforstander ved Vestbanegården, Chr. Erichsen, som direktør.

I årene efter krigen faldt banens trafiktal, og i takt hermed steg underskuddet. Staten dækkede nu 25%, mens kommunerne og amtet måtte klare resten. Da underskuddet i 1948/49 satte rekord, nægtede tre af de i banen interesserede kommuner at være med til fortsat at dække underskuddet. Når tre af kommunerne nægtede, var staten ikke længere forpligtet, da den fortsatte drift ikke var garanteret, og hvis staten gik fra, var de resterende kommuner løst fra deres tilsagn om fortsat støtte. To af de nægtende kommuner skiftede dog standpunkt, men Fjellerup-Glæsborg kommune, som næst efter Grenå var den af kommunerne, der skulle yde mest, nægtede stadig. Banens fremtid tegnede derfor ikke særlig lys i efteråret 1949, men på et møde i april 1950 enedes kommunerne om at forlænge garantien for banens fortsatte drift indtil den 1/4 1956. At stemningen således vendte sig til gunst for banen, skyldtes bl. a., at der i mellemtiden havde været afholdt sognerådvalg, og nogle steder havde kandidaternes valg været betinget af, at de havde en positiv holdning til banen.

Det lykkedes også at opnå enighed om en yderligere moder-

nisering. Banen var først påregnet moderniseret for ca. 530.000 kr., men det endelige resultat blev en modernisering på 322.000 kr., og heraf betalte staten de 200.000 kr. Moderniseringen indbefattede indkøb og modernisering af endnu en motorvogn. Derfor købtes der en motorvogn, bygget af »Triangel« i 1929, fra Horsens-Bryrup-Silkeborg banen. Vognen fik ny dieselmotor og moderniseredes på »Scandia«. Den blev indsat på banen fra eftersommeren 1952. Desuden moderniseredes to af de gamle personvogne på banens eget værksted, og der indførtes forskellige tekniske forbedringer, f. eks. trykluftbremse på en del af materiellet og daglyssignaler på Nimtofte og Stenvad stationer.

Omkring 1949/50 indførtes der en ny serviceordning for kunderne. Billetter til biograferne i Grenå (dengang var der to) kunne bestilles og tilsendes gennem banens stationer. Endvidere blev der om aftenen på torsdage indført endnu et tog, der afgik fra Grenå efter biografforestillingernes afslutning, således at publikum kunne komme hjem igen.

Større betydning havde det dog, at der atter kom gang i stentransporterne fra Gjerrild. Stenene blev anvendt ved udbygningen af flyvepladsen ved Karup, og de medførte en fordobling af godstrafikken. Af samme grund var driftsresultatet for 1951/52 meget bedre end ventet, da godstaksterne også blev sat op. Derimod var persontrafikken mere usikker til trods for, at køreplanen efter krigen atter var blevet udvidet, sådan at der på hverdage gik 5 tog i hver retning og på søn- og helligdage 6 tog i hver retning. Dertil kom selvfølgelig biograftogene om torsdagen.

Bortset fra sammenstød med vejtrafikken var banen forskånet for alvorlige uheld. Vejtrafikken kunne til tider virke temmelig generende, skønt vejoverkørslerne efterhånden sikredes med blinklys. Ved Ryomgård erstattedes en overskæring af en viadukt, som bærer årstallet 1952, så det var begrænset, hvor længe den var påkrævet. Et af de sidste år, banen var i drift, skete der i Stenvad et uheld, der let kunne være endt tragisk. En ældre tunghør mand blev med sit hestekøretøj påkørt i overskæringen ved mejeriet af et tog, der kom fra stationen. Hestekøretøjet så ikke godt ud, men kusken slap dog uskadt. Da tog-

personalet kom ilende til, blev de modtaget med ordene: »Så ku' I da for Satan også ha' fløjtet ved mejeriet, ligesom I plejer.« Det havde dog ikke været så let, for toget kom jo fra den modsatte retning!

Stentransporterne fortsatte op gennem halvtredserne, og det var ikke småting, der transporteredes. I 1953/54 ekspederedes der 42.000 tons sten fra Gjerrild, og det gav arbejde til damplokomotiverne, der samme år kørte ca. 20.000 km, mens motorvognene kørte ca. 200.000 km. Der var nu kun to lokomotiver tilbage, da den gamle nr. 5 fra 1883 var blevet udrangeret i 1951. Det sidste stykke tid, banen kørte, var kun nr. 1 driftsklar, og det benyttedes sædvanligvis kun til store godstog og til sneplovtog.

Da biltrafikken efter krigen var gået stærkt frem, kom adskillige privatbaner i vanskeligheder i efterkrigsårene. For at undersøge, hvilke privatbaner, der burde bevares, og hvilke, der ville kunne nedlægges, nedsattes der i 1954 en kommission til undersøgelse af privatbanernes fremtid. Banerne undersøgte på samme måde som i trediverne, men denne gang havde Gjerrildbanen det uheld at komme i den dårligste gruppe, dvs. blandt de baner, kommissionen ikke kunne anbefale at opretholde efter garantiperiodens udløb, hvilket for Gjerrildbanens vedkommende var den 1/4 1956. Persontrafikken var ifølge kommissionens betænkning knap halvdelen af gennemsnittet for samtlige privatbaner, mens godstrafikken var ca. dobbelt så stor som gennemsnittet for samtlige privatbaner. Imidlertid skyldtes den store godstrafik udelukkende stentransporterne, og da de var blevet afviklet uden væsentlig fortjeneste, og desuden næsten var ophørt på daværende tidspunkt, anbefalede kommissionen, under henvisning til de betydelige underskud, at strækningen nedlagdes. Jernbanekommissionen fandt, at banens trafikale betydning var ringe. Det forstår man ikke, for i 1938 havde den tidligere jernbanekommission ment, at banen både havde egne trafikale betydning og betydning i forbindelse med statsbanerne, og siden den tid var persontrafikken steget med over 50%, og selv om stentransporterne skulle falde væk, ville godstrafikken stadig ligge på samme stade som dengang. Gjerrildbanen havde f. eks. betydelig mere trafik end Maria-

ger-Fårup-Viborg banen, hvis driftsresultater ikke var væsentlig bedre, men denne strækning blev af kommissionen henført til den gruppe af privatbaner, der burde bevares de første ti år. Derfor kan kommissionsbetænkningen godt virke lidt tilfældig.

Kommissionens betænkning afstedkom en del debat på egnen om banens fortsatte beståen. Århus Universitets Institut for Samfundsforskning foretog i 1955 en undersøgelse på egnen. Af undersøgelsen fremgik det, at ca. 41% af beboerne ønskede jernbanen bevaret, 33% ønskede den nedlagt, mens 26% ikke havde taget stilling. I de byer, banen direkte berørte, ønskede 59% banen bevaret, 17% ønskede den nedlagt, mens 24% ikke havde taget stilling. I de egne af de interesserede kommuner, banen ikke berørte, var der derimod et flertal for dens nedlæggelse, men ud fra undersøgelsen at dømme, var der altså et solidt flertal for en fortsættelse af banens drift.

En del af kommunerne var også interesserede i at fortsætte mindst 2 år endnu (dvs. til den 1/4 1958), mens andre gik imod. Det var usikkert, om staten fortsat ville give støtte, når kommissionen havde anbefalet nedlæggelse, og hvis kommunerne ikke kunne blive enige og fortsat garantere for driften, var det helt sikkert, at så ville staten heller ikke. Derfor forsøgte det at ændre byrdefordelingen kommunerne imellem, således at de, der skulle yde mest, kunne blive aflastet.

Desværre bar bestræbelserne for at bevare banen ikke frugt, og trafikken ophørte den 30/6 1956. I mellemtiden havde direktør la Cour, Pindstrup Mosebrug, der ejede tørvefabrikken i Stenvad, tilbudt at forpagte banen for en årrække, hvorefter han forbeholdt sig ret til at overtage den på nærmere anførte vilkår. Bestyrelsen anså dog forslaget for at være urealistisk, og derfor blev der intet ud af det.

Nedlæggelsen den 30/6 blev en bevæget afsked med banen. Mellem Tranehuse og Glæsborg Kær havde en af beboerne ved siden af banelinjen anbragt en flagstang med flaget vajende på halv, og flaget blev et symbol på befolkningens følelser ved nedlæggelsen.

Om eftermiddagen befordrede et særtog repræsentanter for kommunerne, DSB og postvæsenet til Ryomgård, hvor de del-

tog i en sammenkomst på hotellet. Om aftenen havde mange mennesker taget opstilling langs banelinjen og på stationerne, og 120 passagerer benyttede det sidste tog mod Ryomgård, mens det sidste tog mod Grenå V. havde 150 rejsende. Toget befordrede bl. a. banens ansatte, der deltog i en sammenkomst i Grenå, hvor man mindedes den svundne periode.

Banens sidste bestyrelse bestod af følgende personer: N. V. Rasmussen, Trustrup, Ebbe Tønnesen, Grenå, B. Petersen, Sivested Odde ved Kolind, Henrik Albæk, Gjerrild, J. L. Sørensen, Grenå, Søren Andersen, Glæsborg, Anders Kjær, Stenvad, og formanden Aksel Hansen, Grenå.

Fra den 30/6 kl. 24 trådte selskabet i likvidation, og et likvidationsudvalg skulle nu forsøge at få det mest mulige ud af banens bygninger og materiel.

Likvidationsudvalget stod tilbage med 43 km hovedspor, spor-skifter, sveller, master, ledningstråd, drejeskiver, 4 motorvogne, 10 godsvogne (10 lukkede godsvogne og åbne var i 1955 blevet solgt til Fjerritslev-Frederikshavn banen), 6 personvogne, 2 post- og pakvogne, 3 remiser, 9 stationsbygninger, venteskure, og så selvfølgelig selve banelinjen.

Stationsbygningerne solgtes enten til private eller til de lokale kommuner. Således overtog Grenå kommune Vestbanegården og de tilhørende arealer, mens DSB overtog forbindelsessporet fra havnebanen til slagteriet i Grenå. De fleste øvrige arealer solgtes til de lodsejere, der engang havde måttet afgive jord til anlægget, mens ca. 14 km af strækningen blev overtaget af de lokale kommuner med henblik på vejanlæg.

Sporet og det rullende materiel solgtes til firmaet »Petersen & Albeck«, Vejle. Dog beholdt banen selv motorvognene, drejeskiverne og 3000 sveller, som man ønskede at afsætte til andre privatbaner. Det lykkedes også at sælge alle motorvognene til andre privatbaner, men i dag er de vist alle udrangerede. Sporoptagelsen blev forestået af »Petersen & Albeck« og gav arbejde til en del mennesker, bl. a. var en del af banens tidligere personale beskæftiget derved. En del af personalet pensioneredes, mens andre fik arbejde på privatbaner rundt om i landet.

Likvidationen var endelig tilendebragt i 1959, og den 29/4 1959 afholdtes den sidste og afsluttende generalforsamling i Ryomgård-Gjerrild-Grenå Jernbane A/S i likvidation på hotel »Dagmar« i Grenå, hvor festen efter indvielsen af Gjerrild-Grenå banen var blevet afholdt i 1917.

Persontrafikken på banen erstattedes af en rutebilrute ejet af vognmand C. A. Rønde, Grenå. Ruten eksisterer stadig, men forbindelserne er færre og langsommere end i banens tid.

Banens økonomi er nedenfor kortfattet udtrykt summarisk:

<i>År</i>	<i>Indtægt 1000 kr.</i>	<i>Udgift 1000 kr.</i>	<i>Resultat 1000 kr.</i>
1913/14	80	54	+ 26
1923/24	268	254	+ 14
1933/34	166	193	÷ 27
1943/44	616	552	+ 64
1953/54	439	706	÷ 267

Da Gjerrild-banen jo har særdeles mange elevtransporter på bagen, vil det være naturligt at antage, at mange gamle elever ville være interesserede i at erhverve den samlede afhandling om banens historie, hvori forekommer såvel glimrende billedmateriale som illustrerende tabeller.

Afhandlingen vil komme i Randers Amts Historiske Samfunds Årbog 1976. Årbogen vil kunne købes ved henvendelse til skoleinspektør Chr. Petersen, Parkboulevard 52, 8900 Randers, telefon (06) 42 53 06.

En rejse på Djurs

11

Siden sidst

Den fortsatte »Rejse på Djurs« 1975 fulgte i store træk i den sorte hunds fodspor til Gammel Estrup. Hunden standsede kun et øjeblik ved stedets Helligbjerg. Den skulle hastigt videre for at nå til Helligbjerget i Viborg, inden midnatstimen og døgnet randt ud.

Alt imens roterede Hofjægermester Vald. Uttental i sit gravkammer i Løvenholms park af den gode grund, at hans navn var stavet forkert i sidste års »Rejse«. En opmærksom læser, som har kendt den afdøde godsejer i levende live, gjorde indsigelse. Fejlen beklages og er hermed rettet. Rejsen går videre – om få minutter er den sorte hund på vej over Randers Bro.

Allingå og Sjellebro

De gamle sagn fortæller, at der fandtes en underjordisk løngang mellem Auning kirke og Gammel Estrups gravlund ved Helligbjergets fod. Denne genvej ville have sparet den sorte hund for mange skridt, men det er ikke hundens sag at spare på fodtøjet. Hunden skal forbi kroen, vandmøllen og alle ellerne. Den brugte til enhver tid landevejen for at nå frem til avlsgården.

Den skal over Allingåen, hvor Åmanden – også kaldet Nøkken, der er musikalsk og skråler Å-ha – har en filial ved det gamle overfartsted, hvor der i øvrigt ligger en dømt præst nedmanet. Åmanden kendes overalt ved de store vandløb og stærke strømme. Man kan forestille sig, at hans hovedkvarter på Djursland har været ved Sjellebro, ikke langt fra Gammel Estrup mod vest. Hvor ellers, kunne man spørge? Ved den

Auning kirke. Foto: Karl Mejnecke.

Sjellebro, der har sine rødder i den fjerneste fortid, og som var vade- og overfartsted mellem Norden og Sønder siden verdens skabelse. Og som tåler sammenligning og omtale i forbindelse med den Gjellebro, der førte til dødsriget – til mytologiens Hel. Hel er døds gudinden i den nordiske gudelære, hun er datter af den onde upålidelige Loke, der også er fader til Midgårdsormen og Fenrisulven. Hels vagthund er sort og hedder Garm, den står bundet i Gnipeshulen og er kendt for at kunne gø, så det gungrede i hele verden. Hel og Garm vogter de døde morderes og ménederes skygger i Nilfheim – i underverdenen – ved den Gjellebro eller Gjældebro, der forbinder de levendes land med de dødes rige.

Efter vadestedets tid fulgte bro på bro over Allingåen ved Sjelle. Her gik den alfare vej for tusind år siden eller endnu længere tilbage i historien, en af de vigtigste og mest befærdede i landsdelen og dertil hærvej. Store sten i engen og ved åbreden er nutidens tavse vidner om vadets placering i det oprindelige vejssystem og om broerne, der fulgte efter. Veje i flere lag, der i sommeren 1953 blev udgravet af den fremragende engelskfødte arkæolog Geoffrey Bibby. Et par år tidligere havde hans kollega, Harald Langberg fra Nationalmuseet, fundet

den Maskesten, der i århundreder havde været gemt og glemt i engen ved det gamle vadested. Siden er Maskestenen rejst på ny på sin gamle plads til beskuelse og er atter værnesten for de vejfarende, som tager sig tid til at stå ud af køretøjet ved Sjellesbro Kro, der beklageligvis ikke mere er åben for almindelige betalende gæster.

Kroens bygninger er overtaget af det danske Forsvarsministerium og er reserveret modstandere af en militær uddannelse. Beboet af ungdom i den soldaterpligtige alder, der næppe skænker opholdet her en tanke ved at forestille sig, at på dette sted slog fortidens krigskarle med jævne mellemrum lejr, drak sig mod til og skrålede om kap med Åmanden – eller tog varsler ved Maskestenen, før de satte over Allingåen og fortsatte marchen mod fjerne og fremmede mål med stort krigsbytte i udsigt. Mange af krigerne kom aldrig længere, Åmanden tog sig betalt i liv, og de døde drev med strømmen, men deres sjæle blev Åmandens gevinst. Den sorte hund tog sig af de, der havde forskrevet sig til Fanden.

Er Maskestenen ved Sjellesbro oprindeligt rejst til Åmandens ære eller til hans minde? Sikkert ikke, det er næppe hans kontrafej, der er mejslet i stenen og slet ikke den sorte hunds eller Fandens. Snarere er det billedet af en værnende ånd, der skulle advare både menigmand og krigsfolk om ikke at vove sig over Allingåen uden at have gjort testamente. Ved hvert vadested eller spang krævede Åmanden sin pris, mindst en menneskesjæl pr. år. Hændte det, at ingen faldt i vandet og druknede det ene år, kunne man være sikker på, at Åmanden tog sig betalt med to eller flere liv i det næste. Både Åmanden, Helhesten og ikke mindst den sorte hund blev regnet til sikre dødsvarsler for især drabsmænd, ransmænd og ménedeere, der nødvendigvis måtte »gå igen« for at sone deres synder efter døden. Sådan sagde de gamle, der også vidste, at »den drukner ej, som hænges skal«.

Hørfrø og gengangere

I landsbyen Lille Tved – Liltved – kendte man en del til den sorte hund. Den nåede altid frem til byen i en sådan fart, at man blot kunne ane hastigheden. Det hændte engang, at Ole Simonsens sønner i Lille Tved fik besøg. De var advarede og

Maskestenen ved Sjellebro. Foto: Karl Mejnecke.

havde taget velkendte og grundige forholdsregler. De så naturligtvis helst, at hunden rendte deres port forbi og helt udenom deres gård. Derfor gik de i god tid ud på vejen og strøede hørfrø overalt, hvor den plejede at løbe. Derved kunne de hindre, at hunden kom deres dør for nær. Hvor Oles sønner havde fået dette fortrinlige råd, vidste ingen med sikkerhed. Nogle gættede på, at det var et gammelt jordemoderråd.

Hørfrøene virkede fint efter hensigten. Til gengæld afstedkom brødrenes nævenyttighed, at der opstod en vældig larmen og skrigen i hele byen. Oles sønner måtte i en hast krybe til korset og gøre afbigt. Der var intet andet at gøre, de måtte hente kost og fejespån for at få hørfrøene fjernet fra vejen, så hunden kunne komme gennem landsbyen og videre – ad Fausing til.

Hørfrø er andet og mere end jordemoderråd og medikamenter i den gamle dyrlæges praksis. Hørfrø spiller en stor rolle i overtroens verden og blev anset for et sikkert middel mod alskens hekseri. Var et menneske eller kreatur sygt, og sygdommen kunne befrygtes påført af onde mennesker, ville dyr såvel som menneske kunne kureres med en kande øl tilsat tre skefulde hørfrø. Hørfrø beskytter mod at blive forgjort og gives som

råd for hvem, der er fra forstanden – fortælles der i nogle gamle husråd. Hørfrø er godt mod kighoste og bruges mod fåresygdomme, siger samme kilde. Nogle steder i Jylland brugte man tidligere – til værn mod onde magter – at bære hørfrø på sig, for eksempel i en pose på brystet eller indsyet i klæderne, ofte med et tilskud af Mesterrod, Flyverøn, Kirkegårdsmuld og lidt »arvet sølv«.

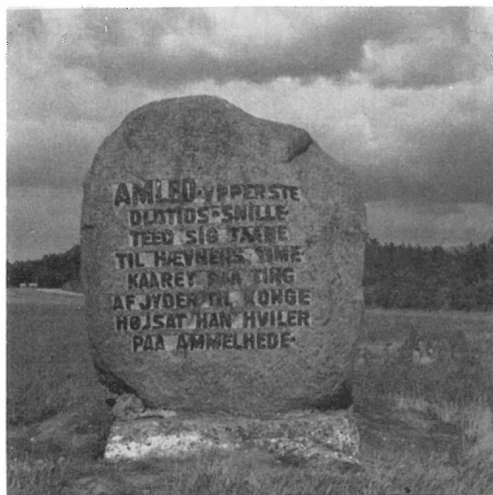
Endnu et godt råd fra Lille Tved. »Tag hørfrø og strø under dørrædet, så skal menneske eller kreatur standse derved, når de vil gå over.« Et strømpebånd kan også bruges, siger samme kilde. Hjem søges en gård af gengangere, kan man forhindre disse i at komme til gården ved at strø hørfrø omkring den eller foran porte og døre. Hvor hørfrø er strøet over en vej, kan intet overnaturligt færdes. Og alt det vidste Ole Simonsens sønner.

Pas på hunden

Den sorte hund følger altid den dybe hulvej gennem Bredal, en færdselsåre fra oldtiden og rig på sagn. Her træffes lysånden på ny, men som en brændende tjæretønde, der hver midnats-time ruller fra Fausing mod Lille Tved – mod øst ligesom i Auning. Sagnene siger, at skal mørkets ånd, den sorte hund, mod vest, da skal lysets ånd den modsatte vej – mod øst.

Sognefogeden i byen – ikke ham der lige er blevet forhenværende, men en af hans forgængere – mødte en sen aften en spørgelsesagtig stud i hulvejen, da han var på vej hjem fra gilde i Fausing. Fortalte derom til alle, der gad høre historien, at han uden rigtig at vide deraf sad overskrævs på dyret og straks efter stod hjemme på gårdspladsen. Når man betænker studes marchhastighed, var det vel nærliggende at have spurgt den gode sognefoged, om det ikke snarere havde været den sorte hund? Sognefogeden måtte senere vedgå, at kreaturet havde været både sort og stridhåret.

Man fortæller, at den sorte hund foretrækker en bestemt gyde sønden i Fausing, og »skal han igennem en port – her som alle vegne – må der være et hul, han kan krybe igennem, ellers slår han porten i stykker«. Der er endnu en gård i Fausing, som hunden aldrig løber udenom. Denne gård står i lys lue hver ene-

Hamletstenen. Foto: Karl Mejnecke.

ste midnat. Og vinden bærer ligeså sikkert flammerne mod øst – mod solopgangen.

Det er vanskeligt at finde nyt om gammelt i dette sogn. Alle der har set eller fornemmet den sorte hund, da den endnu løb sine natlige ture, er for længst hentet hjem. Eller også tør de ikke røbe sig. Flere gamle troede nærmest, at spørgeren var lidt til en side eller udsending fra et ugeblad, når man hentydede til en stor sort hund af det og det udseende – med lysende røde øjne, der kunne gøre folk bange. Et stort sort bæst af en helvedeshund med ærinde til mange, og som i gamle dage havde for vane at rende gennem Fausing og mange andre landsbyer henunder midnat.

Fra Fausing til Essenbæk er der et godt stykke vej, men her er heller ingen, der véd besked om den sorte hunds vej, eller hvor den havde været på besøg. Det kan skyldes, at hunden har taget turen i et eneste stort sidespring. Sagnene lader den hoppe over de store skove eller tyndtbefolkede egne. Senere lykkedes det at få oplyst, at hunden naturligvis havde benyttet den ældgamle landevej, der gik sønden om Floes og norden om Langkastrup, og som stadig anes tværs gennem de dyrkede landbrugsarealer. Den sorte hund har uden tvivl været observeret i

disse egne. Noget kan læses mellem linierne i en gammel røverhistorie fra Svejsdal – på landkortet stavet Svendsdal, som ifølge sagnet fik navn efter den sønderjyske konge Svend Langfod, der faldt i kamp på dette sted. På spørgsmål om den sorte hund troede mange, at hunden var ens egen og bortløbet. Så hvorfor ikke anmelde sagen til øvrigheden – eller kigge i avisen, om den var efterlyst af politimesteren som herreløs.

Den sorte hund er ikke herreløs – den er sin egen. Og hvorfor den ikke kunne tåle lugten af hørfrø, er allerede opklaret på de foregående sider og taget til efterretning. Dyrlægerådene findes i »Allernyeste Dyrlægebog« udgivet i 1847. Der kom endnu flere oplysninger frem, efter at »Aarhus Stiftstidende« i oktober 1974 i sit søndagstillæg spurgte læserne: »Har De set den sorte hund?« Så noget kom der da ud af at snakke sort med egens folk, blandt andet et eksemplar af en Cyprianus med forskellige, helt utrolige og i dag uforståelige råd og anvisninger om, hvordan man skal mane Fanden frem og vise ham fra sig igen. Den lille bogs 30 sider er fyldt med magiske tegn og trykt i året 1892.

Udgiveren af denne Cyprianus er ingen ringere end Louis Pio, det danske socialdemokratis grundlægger, der måtte forlade Danmark i 1877 efter en dom på 5 års forbedringshus for ikke at have efterkommet et politipåbud om at aflyse et politisk møde på Fælleden. Louis Pio afsonede to år af sin straf og genoptog sit politiske arbejde, men intet ville efter den tid lykkes for denne urolige natur, der måtte erkende, at han var uønsket af regimet. Louis Pio tog derfor mod politidirektørens tilbud om en fribillet til Amerika. Hans Cyprianus er skrevet og dateret i Chicago den 1ste December 1890.

En røverhistorie

Svejsdal eller Svendsdal ligger ikke langt fra det Essenbæk, som engang var kloster for Benediktinermunke og stiftet af Stig Hvide, der døde i 1151. Essenbæk Kloster blev ved reformationen inddraget under Kronen og i 1661 solgt som Essenbækgård og Essenbæk Ladegård. På klostrets tomt er kun bevaret nogle enkelte rester af fundamentet.

Der er stadig lidt skov på skråningen ved Randers fjord, men

nok til at skjule en røverflokk, der for mange, mange år siden gjorde togter fra Sønder Djurs til Nørre Hald. Men stedet blev deres skæbne. Hvor den gamle færdselsvej bugtede sig under skrænterne, blev røverne set af den sorte hund. De boede ellers så langt borte som på Skiffard Mark ved Kolindsund, men huserede viden om. De var nået til Assentoft på en røtertur gennem Ramten, Fjeld og Gjesing skove og havde i forvejen udset sig et sted i Uggehuse eller Valke Mølle (nu: Volkmølle) for at røve og plyndre. Røverne må være kommet på bedre tanker, da de mødte den sorte hund i Svejsdal, for der foreligger ingen rapporter fra den tid om ran eller røveriske overfald på egnen.

Derhjemme i røverkulen ved Kolindsund, velanlagt og veludstyret, kunne de udpønsse overfald på såvel de vejfarende, der skulle passere gennem skov og krat, eller de søfarende som fór gennem Kolindsund. Det foreliggende kildemateriale siger, at røverne oven i købet skal have boet på en borg, bygget på en ø i en snæver dal. Det kunne tyde på, at stedet var det nuværende Kratholm, men det er naturligvis kun spøgefuldt gætteri. Derimod er det stensikkert, at den sorte hund med bopæl i Sekshøje på Fannerup Mark i nabosognet Ginnerup, har vidst besked med deres gøren og laden. Som med alle andre forskrevne, der havde sat deres sjæl i pant.

Røverne gik i fælden, da den sorte hund en mørk nat krydsede deres spor i Svejsdal. Efter et mislykket kup blev deres signalement rundkastet af sognefogeden. Kort tid derefter blev hele banden fanget i Ramten Møllegård, hvor den havde tvunget mølleren til at holde gilde for sig selve juleaften. Efter at have mæsket sig med gårdens gode sulemad og al julebrændevinen, overfaldt røverne meget ufint deres værtsfolk, plyndrede huset for alt af værdi og skamslog folkene. Det blev deres sidste togt. De var alle døddrukne, lod sig uden større kamp binde og baste af tilkaldte naboer. Hvorefter de blev overgivet til den stedlige øvrighed og senere stillet for retten. Hver og én blev dømt til at hænges ved deres hals. Den sorte hund hentede deres sorte sjæle, så snart kroppene dinglede i galgen.

Herremanden Adam von Penz til Meilgård, under hvis birk denne omfattende sag var blevet indbragt til rettergang og dom, havde hellere set røverne fortsætte håndteringen. Han havde

vendt det døve øre til i lange tider, havde intet foretaget sig for at få røverne uskadelliggjorte for længst, endsige dømt nu da de endelig var sat fast. Men dømt blev de og siden hængt. Under forhørene, hvor man dengang havde pinebænk og tommelskruer ved hånden, samt en veltrænet Mestermænd til betjening af torturedskaberne, tilstod anføreren alt. Tilstod at Adam von Penz var røversjakkets bagmand, der havde taget sig godt betalt for ydet bistand.

Herved kom også herremænd i hundens søgelys. Vistnok blev han ikke hængt, men nok hængt ud med det resultat, at Fanden hentede ham kort tid derefter. Hvornår han måtte afsted, er ikke angivet i datidens bagmandsrapport, men alle vidste, at han måtte »gå igen«. Sagnet siger, at han hver aften – indtil han blev manet rigtig ned med en egepæl igennem sig – kørte ind på slotspladsen med et forspand af fire hovedløse hingste. Om den sorte hund fulgte efter hans karosse, er ikke oplyst, men det skulle være sært andet.

Fra Essenbæk til Krstrup

Efter mødet med røverne i Svejsdal havde den sorte hund travlt med at nå til Essenbæk, hvor der – som før omtalt – engang fandtes både kloster og klosterkirke. Begge dele er for længst revet ned, men hundens vej forblev uændret, både mens munkene havde til huse her og efter at kirke og kloster var forsvundet. Fra Essenbæk til Krstrup benyttede den sorte hund altid højre vejspor, det kunne tyde på, at der allerede dengang har været dobbelt kørebane. Ingen har kunnet forklare, hvorfor den nøje overholdt færdselsreglerne på dette stykke vej langs skoven, der gav Romalt navn. Hunden kan eventuelt have gjort en afstikker til skovens kilde, der var søgt af såvel gode som slette folk. Et gammelt rim fortæller:

»Til Essenbæk Kilde gaar og somme,
det kommer dem selv til liden Fromme«.

Landsbyen Romalt er delt i både Over og Neder. Endelsen er -holt, der fortæller meget om skov på dette sted. Hunden løb altid gennem Romalt, og da den som før nævnt kun benyttede højre vejbane, må der være tale om Neder Romalt, der er be-

liggende ved en lille krumning af den gamle landevej. I Neder Romalt gik alt kortspil i stå i samme nu, som hunden passerede. Man skulle jo nødigt tabe kortene på gulvet eller få Fanden til medspiller, sagde man også dengang i Romalt. Derfor rendte alle kortspillerne hver gang udenfor og glemte alt om hjerter dame og klør knægt, indtil støj og uro var hørt op, og ingen var blevet afhentet. Alle åndede lettet op, mens den sorte hund alt var ude af byen og på vej til de ugudelige Kristruppere.

Inden den sorte hund når så langt, må det lige indskydes, at den af og til foretager en afstikker til Hald sø på Ammelhede. Det var længe før, man fandt på at begrave Hamlet der og rejse ham minde. Sagnene fortæller, at en frue fra Gammel Estrup tog sig den frihed at benytte hundens hævdvundne vejspor. Tilmed lod hun Hald sø fylde op med træstammer, hvorved hun ødelagde al fiskeri i søen, endda den var en gammel offermose og derfor hellig. Fruen til Gammel Estrup burde have været klogere. Efter sin død blev hun dømt til at gå igen, og hendes genfærd skal nødvendigvis gennem Tammestrupgårde, hvis porte aldrig måtte låses.

Portdørene i byen stod altid på klem, men ikke mere end den sorte hund lige kunne slippe igennem. Der var jo ingen grund til at få natteroen spoleret ligesom i Lille Tved. Hunden og den lige omtalte frue fra Gammel Estrup kom gennem Tammestrupgårde hver nat, men gengangerdamen var standsmæssigt kørende og kunne ikke komme gennem den smalle portåbning. Hun måtte altid standse op, gøre sig lille – og krybe udenom.

»Hvis man lader Ham i Fred, gør Han ingen Fortræd, men raaber man efter Ham, ser Han paa Vedkommende med sine gloende røde Øjne, og saa kan man for Alvor blive ræd. Slaar man Ham med en Kæp, faar man selv Kæppen at føle« ... meddeles det fra Krstrup.

I den sorte hunds velmagtsdage havde beboerne i Krstrup et ilde ry. De var mestendels slagsbrødre og drukkenbolte, noget ugudeligt rakkerpak – og det der var værre. I forrige århundrede havde Krstrupperne ord for at være et barskt og ofte hårdtslående handelsfolk. Der var dog pæne folk imellem disse prangere, der nøjedes med at gennemtæve sælgeren, til han gav sig og kunne slippe nogenlunde helskindet hjem fra marked. Man

kendte de værste af slagsen som »de Krstrup Kalverakkere«, og det kunne gå livligt til på gaden gennem byen, på vejen der førte til både Ebeltoft og Grenå, når man kom agende fra Randers lige på den anden side af Strømmen.

Var Kalverakkerne til marked eller gilde, kunne man altid være sikker på ballade og efterfølgende slagsmål. I Randers var alle beboerne glade for, at Krstrup lå så langt borte som på den modsatte side af Gudenåen. Man fortæller på egnen om mange hændelser, når den sorte hund løb gennem byen. En aften i det tidlige forår sparkede nogle af de mest modige unge Krstruppere i fuldskab eller måske af bare kådhed til hunden, da den var på vej gennem byen og netop havde passeret kirkebakken. De burde have vidst bedre og »ladet Ham i Fred«. Hunden sparkede naturligvis igen. Da den var forsvundet ad Randers til og på vej over Sønderbro, fandt de sig selv liggende på gaden ganske fortumlede og forslåede, men dog i live. Efter nogle års forløb og gentagne uroligheder, havde Fanden eller den sorte hund afhentet alle urostifterne. Tidspunktet kendes ikke, men der hændte meget andet i Krstrup efter den dag. Den 29. april 1869 nedbrændte byen næsten totalt, 5 gårde og 41 huse blev flammernes bytte. Det samme gentog sig 4 år efter midt om sommeren, da en ny storbrand hærgede. Brandårsagerne er ikke oplyst, men tidspunkterne passer nogenlunde med de sidste Kalverakkeres og urostifteres optræden på Krstrup gade.

Atter genopbygget og på vej ind i vort århundrede brændte det (1907) på ny i Krstrup, denne gang begrænsedes ulykken til at omfatte 1 gård og 34 gamle stråtede huse. Alle disse brande, der ganske ødelagde det gamle oprindelige landsbymiljø, blev af mange udlagt som himlens straf for de »Krstrup Kalverakkeres« ugudelige levned.

Siden har der – efter sigende – været stille og fredeligt i Krstrup og nærmeste omegn. Men de mange slagsmål, uroligheder og brande i de gode gamle dage lever videre i et velformet mundheld:

Den, der kan gå uskændt gennem Krstrup,
kan gå ubrændt gennem Helvede.

Rosmos Hede i oktober 1976.

Karl Mejnecke.

Ved Gudenåens udspring. Foto: Tove Korfitsen.

På lejrskole med 3. klasse

Ved forældremødet for 3. classes forældre i januar måned luf-tede man tanken om et eventuelt 3-dages lejrskoleophold på Hornstrup-Centret ved Vejle. Denne tanke vandt genklang hos samtlige forældre. Turen blev fastlagt til dagene før påske-ferien, 11.-14. april.

Det var glædeligt, at alle elever kunne deltage, og vi takker for den store opbakning, forældrene gav, også hvad kørsel til og fra lejren angår.

Vi startede fra skolen søndag eftermiddag kl. 13. Fire private vogne med fører var stillet til rådighed. Vejret var overrasken-de, idet vi tog hjemmefra på den første forårsdag. Vi nåede vort mål, Hornstrup-Centret, på et par timer og blev godt modtaget med en forfriskning i spisesalen.

Vi fik anvist værelser, og da bagagen var båret op, sagde vi farvel til de hjælpsomme forældre, som så kørte nordpå.

Det var spændende at tage et så stort område i besiddelse. Vi var 16 i alt. Her er plads til ca. 80 på centret. Både værelser, klasseværelser og fritidsrum er så velindrettede, at ingen kan savne noget.

Senere samme eftermiddag travede vi en tur ned mod Grejsdalen, et par km mod syd. På hjemturen valgte vi at skyde genvej gennem bakker og granskov, og alle husker sikkert brombærrankerne. Godt vi havde fornuftigt tøj på. Men vi nåede trods den lidt lange genvej hjem til spisetid.

Om aftenen hyggede vi os omkring pejsen, nogle dansede, nogle spillede klaver, mens andre fornøjede sig med forskellige spil. En dejlig dag var forbi, men morgendagen skulle bringe os nye og spændende oplevelser, så alle var til ro kl. 22,00.

Mandagen bød på en fire timers ekskursion. En bus var bestilt til kl. 9,00. Vi kørte gennem Grejsdalen, en særpræget køretur med de skovklædte skråninger langs vejen. Første mål var Jelling, hvor vi besteg højene og hørte om gamle dage, mens vi havde overblik. Højene er imponerende. Så gik vi ned til de to runesten, og her forsøgte vi at tyde de gamle tegn. Kirken ligger på det sted, hvor en trækirke tidligt var rejst. Rester af trækirken ses under kirkegulvet i dag.

Herfra videre til Løveparken i Givskud.

I Løveparken så vi mange fremmede dyr, f. eks. vildsvin, elefanter, løver og aber, men også mere kendte, der var får og ponyer og hjorte.

Derefter kørte vi til Gudenåens udspring i Tinnets krat nordvest for Vejle. Det er underligt at tænke sig, at dette lille kildevæld senere er vokset til at blive landets største å. Fra stedet her er der ca. 160 km vandvej til mundingen uden for Randers. Vi drak af det friske vand, nogle vaskede hænder, en fangede en frø.

Der var frokost på lejren kl. 13. Så spillede vi bold en times tid, førend vi tog fat på eftermiddagens skriftlige arbejde.

Lejrskolemappen voksede betydeligt den dag, og mange lagde flid og dygtighed for dagen. Inden aftenmaden nåede vi en god travetur og gik friske til bordet. Også den aften var vi aktive på forskellig måde i pejsestuen. Vi forberedte næste dags

Ved Stagsrode skov. Foto: Tove Korfitsen.

tur til Stagsrode skov og sang en del. Så var kræfterne udtømte, og vi fandt værelserne.

Næste morgen var der ingen på boldbanen før morgenmaden. Men alle tog godt fra ved bordet. Så behøvede vi ikke at spørge til sundhedstilstanden.

Da værelserne var gjort klar, samledes vi for at køre til Stagsrode skov ved Vejle fjord. Det skulle vise sig at blive et højdepunkt i vort lejrskoleophold. Vi havde tre timer ved fjorden, og tiden fløj af sted. Her var gode muligheder for at få indblik i istidsvirkninger. Alle var ivrige »skattejægere« ved stranden og fandt mere, end vi kunne bringe med. Meget udviklende for fantasi og forståelse.

Om eftermiddagen arbejdede vi videre med mapperne, så det var en lyst. Da vi på ny havde alt med, var der tid til lidt frihed inden spisningen.

Så var det sidste aften på lejren. Vi havde dramatik og sang, mens vi ind imellem snakkede om løst og fast.

Onsdag morgen var præget af, at vi skulle hjem den dag. Vi pakkede, inden vi tog med bybussen til Vejle. Her var vi først på havnen og så de store mængder gods. Vi talte med en langturschauffør, som skulle sydpå. Henne i gågaden gik vi på ind-

køb. Derefter til et stærkt trafikeret, reguleret gadekryds. Det benyttede vi os af, og alle fik prøvet at gå efter reguleringen.

Nu begyndte tankerne så småt at gå til dem derhjemme. Da frokosten var ovre, takkede vi vore gode værtsfolk. Børnene havde lavet et vers til fruén som tak for nogle gode dage. På ny var private vogne kørt for døren, og vi læssede og drog af. Stadig var vejret gunstigt, og i Tørring standsede vi for at kigge lidt på Gudenåen.

Lidt før aften var vi atter i Ryomgård, hvor børnenes forældre tog imod.

Det er mit indtryk, at dagene i Hornstrup indfriele mange af de forventninger, vi havde til opholdet, førend vi tog hjemmefra.

Tove Korfitsen.

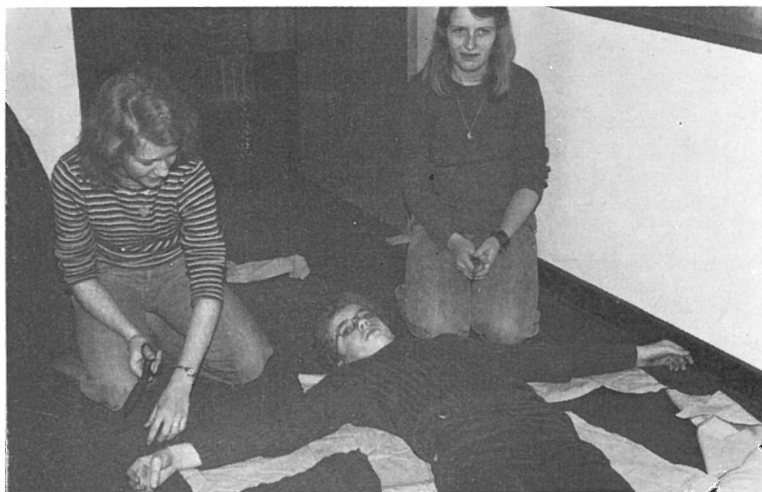

»Dramatisk lejrskole«

En skolefest uden komedie er ingen skolefest! Arbejdet med indøvelsen af en komedie er meget stort for såvel lærere som elever og kan ikke undgå at gribe forstyrrende ind i skolearbejdet!

Stillet over for disse barske kendsgerninger besluttede Ia, fru Geertsen og fru Maylander at benytte en uges lejrskoleophold til dramatisk virksomhed. Eleverne brugte hele deres vinterferie til at lære deres roller i stykket udenad, så man på selve lejrskolen kunne koncentrere sig om mere kreative opgaver. Vi så dog allerede fra starten i øjnene, at vi til to så specielle opgaver som sceneopbygning og lys måtte have »professionel« hjælp. Vi allierede os med 3 gamle elever, der gik i gang derhjemme, mens vi var væk.

Stuvet sammen i 5 hjælpsomme forældres biler gjorde vi vo-

Billede af Peder på gulvet. Foto: Peder Lykke Jensen.

res entre på Hornstrupcentret ved Vejle søndag aften den 15. februar 1976. Vi blev indkvarteret på dejlige 4-mands værelser og faldt da også i løbet af natten til ro.

Det arbejde, vi havde påtaget os, var stort, det var vi klar over. Men nøjagtig hvor stort det var, kunne vi ikke bedømme på forhånd. Det var vores mål at komme hjem efter 6 dages ophold med en fuldt færdig skolekomedie.

Stykket skulle indøves. Der skulle laves kostumer, males kulisser, eksperimenteres med lys, og der skulle optages baggrundsløyd. Kort sagt – det skulle klappe, før vi rejste hjem.

Da vi som sagt ikke kunne vide, hvor lang tid dette ville vare, havde vi bestemt at starte tidligt om morgenen. Det føltes sandelig også meget tidligt, da en brandalarm-lignende klokke vækkede os af vores søde slummer kl. 7 mandag morgen. Det var virkelig en oplevelse for en lærer, som er vant til drengenes daglige tempo, at høre de 4 drenge »galopere« nede fra det fjerneste værelse og erobre badeværelset, endnu før klokken havde ringet af. Det var Evys fødselsdag, men selv om det var hendes 14., var det nok første gang, hun fik lagkage på sengen. Den havde kammeraterne haft med hjemmefra. Efter et solidt morgenmåltid var vi fulde af energi, meget

koncentrerede og spændte på, hvorledes vi i fællesskab kunne løse den opgave.

Vi delte os i grupper. Fru Maylander tog sig af instruktionen, og fru Geertsen påtog sig at lede »kostumeafdelingen«. De forskellige opgaver krævede i allerhøjeste grad børnenes fantasi og »hitte-på-somhed«. Der var jo ingen af os, der anede, hvordan man omdanner en 14-års pige til en havfrue, eller for den sags skyld vidste, hvordan en »ægte havmand« så ud. – Efter at have kreeret de forskellige kostumer måtte vi mange gange ændre opfattelse, når vi så, hvordan det virkede i det »sorte lys«. – Det var jo næsten det mest spændende og helt nyt og ukendt for os alle. Til gengæld synes vi selv, at netop den overraskende effekt med det »sorte teater« gjorde stykket vellykket.

For at arbejdet ikke skulle blive for ensformigt, havde vi inddelt dagene på den måde, at fru Maylander hele tiden indstuderede med de skiftende »skuespillere«. Når børnene ikke var »i ilden« her, gik de i gang med en af de opgaver, som de nu følte, passede til deres evner og temperament.

Nogle lavede kostumer efter »naturmetoden«. Kirsten »opfandt« havfruehaler af kyllingetråd og havde nær slidt sine fingre op i løbet af de 5 dage. – Og hvis man hørte vilde hyl eller brag udenfor, var det fordi, en anden gruppe var ved at optage effektløst. Ind imellem lagde vi nogle pusterum, hvor vi dels hyggede os på centret (nogle spillede »højt spil«, så højt, at badmintonboldene blev liggende på det meget specielle loft over salen), dels tog på ture i omegnen. Således var vi en dag nede at se Grejsdalens kirke. Værtens hund var uindbudt fulgt med og måtte bindes udenfor i lånt strik. En anden dag tog vi til Vejle og gik i svømmehallen. Bortset fra disse hvilepauser og måltiderne (børnene var så sultne, at de altid stod foran køkkenet 10 minutter før spisetid) arbejdede vi støt fra morgen til sen aften. Det virkede dog ikke på noget tidspunkt belastende. Dels smittede arbejdsglæden af, og dels var der så mange morsomme episoder, som fik tiden til at flyve afsted.

Vi kan f. eks. den dag i dag ikke glemme, da Peder »fandt« en stoppenål i sin »hundepels«. Den sad på et meget udsat sted (en hund sidder jo ned meget af sin tid). – Eller de to herlige

Kyllingetråd. Foto: Peder Lykke Jensen.

bommerter, Annette fik sagt under indstuderingen (Kridde må jo have irriteret hende: »Abra – ka – da – bra – ka – Kridde la' vær'«, og »Tror I, sorte skat vil dele sin Bill med jer?«

Sådan er der jo så mange minder, som gør en skolekomedie anderledes værdifuld for aktørerne end for publikum. Det, at hunden gnavede Lones ene træsko i sig, vendte sig også til det bedste, da værten, Bernhardt, »selvfølgelig« lovede Lone et par nye træsko. I det hele taget har Hornstrupcentret med dets dejlige omgivelser og det herlige værtspår, dets store andel i, at vores lejr tur blev den succes, som den absolut blev. Det gør nemlig ikke noget, at man »pukler«, til alles øjne er små sprækker, og til børnene har røde pletter på kinderne af træthed, når man arbejder sammen på en fælles sag.

Det var en god tur!

Kirsten Geertsen og Eva Maylander.

Praktiske oplysninger om skolen

Siden 1. august 1960 har Ryomgård Realskole været en selv-ejende institution. Medlemmer af institutionen er automatisk de forældre, der har børn på skolen. Herudover kan optages som medlemmer kommuner og personer, som har interesse i skolens arbejde og ønsker at støtte dette, mod et indskud på 100 kr. (kommuner dog mindst 1000 kr.).

Dette være sagt som en speciel henvendelse til forældre, der gennem en årrække har haft børn på skolen, og som derigennem har fået interesse for dens virke: Når Deres barn forlader skolen, kan De for dette beskedne éngangsbeløb bevare Deres forbindelse med skolen og Deres stemmeret til bestyrelsesvalg og dermed indflydelse på skolens drift.

Det økonomiske ansvar for skolens drift varetages af en bestyrelse på 7 medlemmer. Den vælges for tre år.

Den nuværende bestyrelse, valgt ved medlemsmødet den 21. august 1975, ser således ud:

1. Lrs. K. Vester-Petersen, Torvegade 14, 8900 Randers, telefon 42 60 00.
2. Dyrklæge P. Rasmussen, H. C. Andersensvej 1, 8560 Kølind, telefon 39 10 22 eller privat 39 15 95.
3. Tømrermester Eskild Nielsen, Banevænget 11, 8544 Mørke, telefon 37 71 03.
4. Bankdirektør N. P. Bager, Nordlysvej 19, 8200 Århus N, telefon 16 73 08, Korup 36 71 21, banken 12 61 11.
5. Godsejer N. Iuel, Mejlgård, 8584 Tranehus, telefon 31 70 44.
6. Ejendomshdl. Jørgen Holm-Pedersen, Storegade 3, 8550 Ryomgård, telefon 39 43 00.
7. Lærer Dorthe Handberg, Poppelvej 56, 8550 Ryomgård, telefon 39 44 73.

Forældrerådet

I december 1971 valgtes skolens første forældreråd. Der holdes

valg til forældreråd hvert år inden udgangen af september. Efter forældrerådsvalget den 30. september 1976 ser forældrerådet således ud:

1. Valdemar Korfitsen, Lærkevej 4, 8550 Ryomgård, telefon 39 43 37 (formand).
2. A. V. Pedersen, Poppelvej 7, 8550 Ryomgård, telefon 39 43 59 (næstformand).
3. Hanne Hove-Nielsen, Ny Ryomgård, 8550 Ryomgård, telefon 39 44 58 (sekretær).
4. Tove Lang, Rugvangen 20, 8560 Kolind, telefon 39 12 67.
5. Kamma Nielsen, Alvadgård, Østenfjeld, 8581 Nimtofte, telefon 39 80 01.
6. Rikke Lauritzen, Røgtergården, Brunmose, 8963 Auning, telefon 48 32 01.
7. Alfred Svenningsen, Sunddal plejehjem, Ginnerup, 8500 Grenå, telefon 32 90 65.

Tilsynsførende iflg. Lov om private skoler § 8 er overlærer Carsten Gotfredsen, Huldremosevej 54, 8586 Ørum Djurs.

Ved forældremødet den 30. september 1976 forelå et forslag til ændring af forældrerådets vedtægter. Forslaget blev vedtaget, og vedtægterne ser herefter således ud:

§ 1.

Navn

Forældrerådets navn er Ryomgård Realskoles Forældreråd.

§ 2.

Valgregler

- a) Forældrerådet består af 7 medlemmer valgt blandt forældre til skolens elever. Medlemmerne er på valg hvert andet år. Medlemmer kan genvælges, såfremt de har børn på skolen i det kommende skoleår. Et medlem kan udtræde af rådet efter eget ønske.
- b) Der vælges 3 suppleanter til forældrerådet. Suppleanter vælges for et år. Suppleanter kan genvælges.
- c) Valg afholdes på det årlige forældremøde. Valgt blandt foreslåede er de henholdsvis 7 og 3, som opnår flest stemmer.

Står valget lige mellem aktuelle foreslåede, tages ny afstemning mellem disse.

- d) Valgene er skriftlige. Stemmeret har fremmødte forældre til skolens elever. Hver stemmeberettiget kan stemme på indtil 3 eller 4 kandidater, afhængigt af, hvor mange rådsmedlemmer, der er på valg. Såfremt et navn er påført en stemmeseddel mere end én gang, er stemmesedlen ugyldig.
- e) En indtrådt suppleant sidder valgperioden ud.

§ 3.

Rådsregler

- a) Forældrerådet konstituerer sig med en formand og en sekretær. Formanden indkalder til møde ved udsendelse af dagsorden, ligesom han indkalder til ekstraordinære møder, såfremt der opstår spørgsmål, der kræver hurtig behandling. Formanden er ordstyrer ved møderne.
- b) Forældrerådet er kun beslutningsdygtigt, når mindst fire medlemmer er til stede, ligesom en beslutning kun er gyldig, såfremt mindst fire medlemmer går ind for den.

§ 4.

Møderegler

- a) Forældrerådet afholder mindst 5 ordinære møder i løbet af skoleåret.
- b) Skolen kan til enhver tid indkalde forældrerådet til møde.

§ 5.

Henvendelser

Elever, elevråd og forældre kan når som helst rette henvendelse til forældrerådet. Sædvanligvis tages en henvendelse op ved første ordinære møde, men en henvendelse kan foranledige et ekstraordinært møde.

§ 6.

Forældremødet

Skolen indkalder hvert år til et samlet forældremøde. Denne indkaldelse udsendes inden første september.

§ 7.

Ansvar

- a) Skolens ledelse har det faglige og det pædagogiske ansvar samt den daglige administration af skolen.
- b) Skolens bestyrelse har det økonomiske ansvar og ansætter såvel skolens leder som faste lærere.
- c) Skolens forældreråd har medansvar for arbejdsvilkår og miljø.

§ 8.

Tilsyn

- a) De seneste ændringer i Lov om private skoler er gældende fra 1. august 1976. Lovens 2. kapitel omhandler tilsyn. Der gøres rede for det fuldstændige tilsyn i §§ 8, 9, 10 og 11. Den del af tilsynet, der påhviler skolens forældrekreds, omtales i § 11, stk. 1.
- b) Forældrerådet repræsenterer skolens forældrekreds. Rådet fører tilsyn derved, at det har indseende med skolens samlede virksomhed.

§ 9.

Praktisk hjælp

Forældrerådet kan, om ønskes, assistere ved skolens fritidsaktiviteter.

§ 10.

Skolens medvirken

Skolen forpligter sig til efter aftale at sende forældrerådets medlemmer nye love, cirkulærer og andet, som vedrører Ryomgård Realskole, samt til at afholde udgifterne ved udsendelse af meddelelser fra forældrerådet. Møderne afholdes på skolen.

Skolens faglige og pædagogisk ledelse og daglige administration varetages af skolebestyreren, der er ansvarlig over for undervisningsministeriet.

Skolebestyrer K. Basse Kristensen træffes som regel hver skoledag kl. 12,10–13,00 på skolens kontor, telefon (06) 39 40 02.

Skolebestyrer K. Basse Kristensen, privat Vibevej 19, telefon 39 41 35.

Viceskoleinspektør A. V. Pedersen, privat Poppelvej 7, telefon 39 43 59, der har den daglige kontakt med kostafdelingen.

Lærerrådsformand, fru Birgit Nielsen, Frelling, Kolind.

Skolebetalingen

Skolebetalingen omfatter både undervisningspenge og bogleje. Den årlige betaling er følgende for skoleåret 1976/77:

Børnehaveklassen	kr. 1.200,-
1.-4. klasse	kr. 1.200,-
5.-7. klasse	kr. 1.550,-
8.-10. årgang	kr. 2.000,-

Skolepengene opkræves i 10 rater og forfalder forud. Der betales fuld rate for den måned, i hvilken eleven begynder skolegangen. Ved udmeldelse i årets løb betales fuld rate for den måned, hvori udmeldelsen finder sted. Ved indbetaling på giro 6 03 89 13 er postvæsenets kvittering gyldig over for skolen.

Ferieplan for resten af skoleåret

Juleferie: Torsdag den 23. december – søndag den 2. januar.

Vinterferie: Lørdag den 12. februar – søndag den 20. februar.

Påskeferie: Onsdag den 6. april – mandag den 11. april.

Store Bededag: Fredag den 6. maj.

Kr. Himmelfartsdag: Torsdag den 19. maj.

Månedsløv: Fredag den 20. maj.

2. pinsedag: Mandag den 30. maj.

Sommerferie: Lørdag den 18. juni – søndag den 7. august.

(Alle dage inclusive).

Støttemuligheder

Til skolen er knyttet følgende legater:

1. Skolebestyrer Axel Munchs friplads.
2. Dagmar og Erik Munchs Mindelegat.
3. Villy Halds Legat.

Disse legater opslås i de lokale blade og på skolen i april måned og tildeles som hele eller delvise fripladser eller som tilskud til befordringsudgifter.

Forældre, der har flere børn gående på skolen samtidig, kan få nedslag i betalingen efter følgende regler:

1. barn betaler fuldt ud, 2. barn betaler $\frac{3}{4}$, 3. barn $\frac{1}{2}$ og 4. barn $\frac{1}{4}$.

Fra statens side ydes et mindre beløb som fripladstilskud til elever i private skoler. Beløbet har været uændret i de senere år, og når dertil kommer pengenes faldende værdi, siger det vist sig selv, at det må blive en ret beskeden støttemulighed. Ansøgning om dette fripladstilskud indsendes på skema, der udleveres fra skolen engang efter sommerferien. Ordningen omfatter 1.–9. årsgang.

For elever over 16 år gælder det, at man gennem sin hjemkommune kan søge den såkaldte ungdomsydelse; den er afhængig af forældrenes indkomst- og formueforhold.

Statens Uddannelsesstøtte er fra 1. august 1975 begrænset til at gælde uddannelsessøgende over 18 år. Det vil i praksis sige, at kun eleverne i kursusklassen kan søge. Støtten kan ydes i form af stipendium eller lån.

Forældrekontakt

Skolen bygger på et gensidigt tillidsforhold mellem forældre og skole. Kontakten til forældre kredsen søges opretholdt ad forskellige veje:

1. Elevens faglige standpunkt:

Tre gange årligt giver skolen forældrene meddelelse om deres barns standpunkt gennem standpunktsbøger, der skal forevises hjemme, underskrives af forældrene og tilbageleveres til skolen.

2. Klasseforældremøder:

Ca. hvert andet år sammenkaldes forældrene til en bestemt klasse (årgang) til forældremøde. Normalt holdes der møde for børnehaveklassen, 1. kl., 3. kl., 5. kl., 7. kl. og II real samt hvert andet år et fællesmøde om 8.–9. kl. Afvigelser kan finde sted, og andre klasser kan – om ønskes – komme ind i billedet.

3. Forældrekontaktaftener:

Den første torsdag i hver af månederne oktober, december, februar og april holdes kontaktaften, hvor alle skolens lærere er til stede på skolen – i hvert sit lokale. Ordningen kan efter behov udvides til flere aftener.

4. *Forældreuge:*

I slutningen af november 1972 indførtes forsøgsvis en såkaldt »åbent-hus-uge«, hvor forældre kunne følge undervisningen i deres barns klasse og i det hele taget få et indtryk af skolens dagligdag. Forældreugen gentages i indeværende skoleår og er fastlagt til ugen fra den 24. til den 28. januar 1977.

Sidst, men ikke mindst, skal det i denne forbindelse nævnes, at *Forældrerådet* til enhver tid er villig til at høre, behandle og evt. viderebringe forældreønsker af mere almen karakter, og at fællesmødet i begyndelsen af skoleåret, hvor der vælges nyt forældreråd, vil være et udmærket forum for en mundtlig drøftelse af almene spørgsmål.

K. Basse.

Personalia

Hans Oluf Madsen, Skaføgård, er den 13/8 blevet ordineret i Budolfi kirke og 2 dage senere indsat som præst for Sønderhaa, Nørhaa, Stenbjerg og Hørsted menigheder. Lektor Niels Foged er blevet udnævnt til æresdoktor ved Odense Universitet for sin mangeårige indsats som diatomeforsker. N. P. Bager, der er medlem af Realskolens bestyrelse, er blevet udnævnt til meddirektør i Handelsbanken i Århus. Keld Pedersen, Pindstrup, har igen i år vundet en præmie i Philips konkurrence for unge forskere. Kelds emne var denne gang solenergi.

Folketingsmand Jens Foged, som mange medlemmer sikkert husker som en af 50-års jubilarene sidste år, er pludselig død. Æret være hans minde!

I avisen har vi endvidere set, at

Jan Risager, Ryomgård, har bestået eksamen som sætteskipper af første grad. Niels Preben Møller Jensen, Koed, (årg. 70) har bestået eksamen som skibsfører. Ove Steen Jensen, Nimtofte, (årg. 71) og Knud Erik Jensen, Nimtofte, (årg. 65) har bestået den udvidede maskinmestereksamen. Finn Faurholt, Mørke, (årg. 68) og Jørgen Pilgård Winther, Ryomgård, (årg. 67) har bestået eksamen som bygningsingeniør.

Efterårsfesten

Traditionen tro havde elevforeningen henlagt den årlige elevfest til sidste lørdag i efterårsferien og fandt sted den 23. oktober, hvor omkring 135 tidligere elever, mange med mænd og koner, var mødt frem og havde en festlig aften.

Til gengæld var der god plads i det lokale, hvor generalforsamlingen fandt sted. Brød og skuespil er stadig det foretrukne for folket.

Til den ansvarsfulde post som dirigent valgtes énstemmigt John Juul Eriksen, som straks kunne konstatere, at generalforsamlingen var lovligt indvarslet. Derefter fik formanden, hr. K. Basse ordet for at aflægge beretning om elevforeningens arbejde i det forløbne år. Kassereren Maja Adelsbøll oplæste regnskabet, der desværre viste et mindre underskud.

Både beretning og regnskab godkendtes.

Derefter foretoges valg til bestyrelsen. Det var i år spindesiden, der stod for tur, og da de havde gjort det godt hidtil, var valget let: Énstemmig genvalg.

Under den efterfølgende diskussion foreslog hr. Vester Petersen, at der også blev hængt et billede af hr. E. Basse op.

Efter at dirigenten havde takket for god ro og orden under generalforsamlingen, gik man over til de veldækkede borde i festsalen, hvor stemningen allerede var høj.

Hr. Basse bød velkommen og udtrykte sin glæde over at se så mange deltagere, hvorefter man sang »De rejste en skole«.

Sædvanligvis plejer der at være mange talere under spisningen, men det var desværre ikke tilfældet denne gang. Mon man skulle have misforstået folketingets stadige krav om at spare?

Til gengæld kunne man nyde formandens, på én gang muntre og alvorlige, hyldest til fru Thyra Weiner Munch, idet han bl. a. sagde: »Der er et gammelt ordsprog, der siger: Udsæt ikke til i morgen, hvad du lige så godt kan gøre i dag. Det er muligt, at det i vor fortravlede og stressede tid er mere anvendt i sin

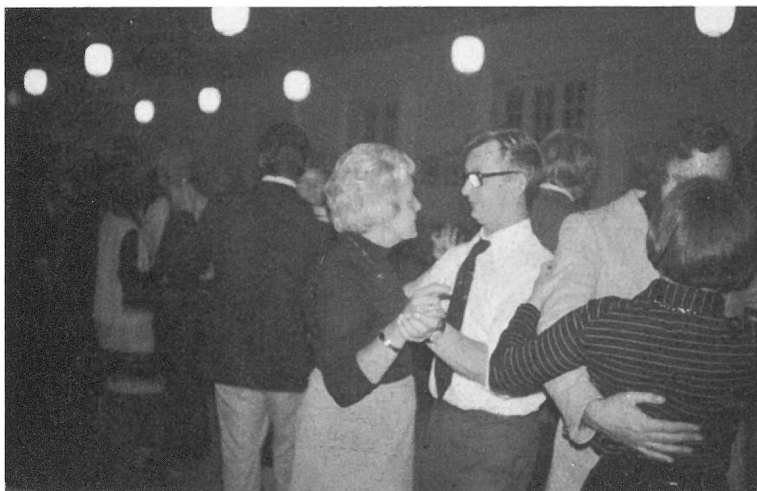
Elevfesten. Foto: Lizzi Christensen.

omvendte form: Gør ikke i dag, hvad du kan udsætte til i morgen.

Vi må vel indrømme, at vi næsten altid er i sidste øjeblik med meget af, hvad vi foretager os. Vi vil derfor til en afveksling prøve, hvordan det er at være forud for tiden – bare en lille smule.

Og derfor tillader jeg mig at afsløre en godt skjult hemmelighed. På næste lørdag er det fru Weiner Munchs fødselsdag. Nu taler man jo ikke gerne om en dames alder, men jeg kan da fortælle, at fru Weiner Munch er født i dette århundrede, men at dette ikke var ret gammelt.

Da mange af Deres gamle elever nu er samlet her så tæt på dagen, vil vi tillade os at foregribe tidens gang og benytte lejligheden til at lykønske Dem og til at takke Dem for den interesse, De altid har vist for elevforeningens virke. Enkelte af de tilstedeværende har ikke gået på skolen i Deres tid, men fra 1935 til 1970 har ingen undgået at stifte bekendtskab med Deres energi og faste målsætning. Man kan vel ikke sige, at det har kostet blod, men det har i hvert fald kostet rødt blæk i stride strømme. De har i Deres eget arbejde demonstreret energi, pligtfølelse, pædagogisk konsekvens og stædig udholdenhed,

Elevfesten. Foto: Lizzi Christensen.

og De har ved Deres eksempel holdt disse udmærkede egenskaber frem til efterlevelse hos Deres elever. De har ikke leflet for billig popularitet. Sandt at sige, har det nok ofte knebet med populariteten i kampens hede hos den, der i øjeblikket var i focus.

Og nu vil vi så gerne i tankerne flytte frem til næste lørdag, og så vil vi have lov at ønske Dem til lykke og samtidig vise vor respekt og anerkendelse ved at udfylde en tom plads på væggen.«

Disse sidste ord var samtidig stikordet til, at fru Thyra Weiner Munchs portræt fik sin plads på væggen over talerstolen.

Fru Thyra Weiner Munch rejste sig derpå og takkede rørt for talen, idet hun bl. a. sagde, at det var kommet helt bag på hende, og at hun af samme grund ikke havde forberedt en takketale, men udelukkende måtte improvisere. Fru Weiner Munch udtrykte sin glæde over at være til stede på denne aften og at tale med de gamle elever. »Min tid som lærer var en lykkelig tid, og jeg mindes den tit,« udtalte hun og fortalte derpå en oplevelse, hun for nylig havde haft. Hun fulgte en gæst til toget, og først da dette var på vej ud fra stationen, opdagede hun, at hun havde gæstens taske over armen med billetterne i.

Elevfesten. Foto: Lizzi Christensen.

Det var en ubehagelig situation, men der blev ringet til Hovedbanegården i Århus, og der blev man sat ind i problemet. Senere fortalte gæsten om rejsens videre forløb. Konduktøren havde fået beskeden og hjalp hende med at bære kufferten over i det rigtige tog, og hun nåede rejsens mål uden yderligere komplikationer. Pointet i historien er, at konduktøren var en tidligere elev på Ryomgård Realskole og havde genkendt fru Weiner Munch, hvorefter han havde gjort sit til at få det til at glide og udvist en service udover, hvad man kunne forvente.

Til sidst indbød hun sine tidligere elever til at besøge hende på »Blåsenborg«, når som helst de ville, dog skulle de ikke komme på én gang, det var der ikke plads til. Efter fru Weiner Munchs ønske sang man »De gamle elevers sang«. Senere op læste hr. Basse et brev fra Tom Johansen (3.b 1971), der p.t. er i Upernavik på Grønland. Han skrev bl. a.: »Desværre kan jeg ikke deltage i aften, men alligevel kan jeg næsten føle stemningen. Jeg vil gerne takke såvel lærere som klassekammerater for alle de gode stunder, vi har haft sammen uden- og inden for skolens rammer.«

Derefter var første del af aftenen forbi, og for tredje gang

satte fru Højholt sig til klaveret, denne gang for at spille »I livets aftensvale«.

Resten af aftenen dansedes der med liv og lyst til tonerne af Otto Pedersens vespillende 3-mands orkester, og den gode stemning holdt sig, til festen sluttede kl. 2 efter overdans.

Tak til elevforeningen for gave, hilsen og lykønskning i forbindelse med vort sølvbryllup i sommer.

Emmy og Knud Basse.

Elevforeningens bestyrelse m. m.

Bestyrelsen ser således ud:

K. Basse Kristensen, Vibevej 19, 8550 Ryomgård (fmd.), tlf. (06) 39 41 35.
Maja Adelsbøll, Jernbanegade 21, 8550 Ryomgård (kasserer), tlf. (06) 39 43 91.
Torben Jensen, 8950 Ørsted (redaktør), tlf. (06) 48 82 88 kan benyttes kl. 8–17.
Jørgen Pedersen, Rundhøj Allé 28 st. th., 8270 Højbjerg (redaktør), tlf. (06) 14 04 84.
Jette Holst (tidl. Frandsen), Mirabellevej 12, 8240 Riisskov, tlf. (06) 17 96 46.
Kirsten Kornerup, P. Heisesvej 48, 8000 Århus C (sekretær), tlf. (06) 14 03 30.
N. A. Højholt, Solbakkevej 7, 8550 Ryomgård (redaktør).

Meddelelser om adresseændringer bedes meddelt sekretæren. Foreningens giro nr. er 9 04 56 78.

Jubilæumsholdene i 1977 er årgangene 1922, 1927, 1937, 1942, 1947, 1952, 1957, 1967 og 1972, som allerede nu godt kan gå i gang med at kontakte kammeraterne med henblik på næste års elevfest. Formanden er behjælpelig med fremskaffelse af adresser i så stor udstrækning, som det er muligt. Samtidig sender vi alle medlemmerne ønsket om en glædelig jul og et godt nytår!

Bestyrelsen.

November 1976

Elevforeningens fest er løbet af stabelen den 23. oktober; selv er jeg blevet 75 den 30. oktober, og nu sidder jeg og tænker på, hvordan jeg skal få sagt tak for alle de hilsener, der er strømnet mig i møde. Jeg kan kun sige, at det altid er mig en festlig oplevelse at møde de gamle elever. Når forholdet er således, tænker man på, hvordan det kan være, at man føler den varme og glæde ved at mødes med jer. Der er så mange, der ofte udtaler, at skoletiden for dem var ulidelig. Men når dette ikke synes at være således her, så må det skyldes den ånd, som Axel og Erik Munch ledede skolen i. – Jeg dykker ned i minderne og finder en beretning, som Erik Munch skrev omkring 1959–60. Den er lang, og det bliver nok for meget at bringe den i sin fulde længde. Det, jeg fæstede mig særligt ved, var omtalen af Axel Munchs grundlæggende tanker og ideer.

Erik Munch skriver om sin broder: Han var sjælen i foretagendet. Han var overbevist om, at man, hvis man kunne vinde eleverne, kunne få det med dem, som man ville. Han holdt på, at der på lærerens initiativer mellem lærer og elev

skulle fremelskes et sympatiforhold. Han havde den opfattelse, at var dette sympatiforhold til stede, så var det disciplinære spørgsmål dermed løst. Han understregede, at af disciplin afhang alt. Det var derfor ikke alene nødvendigt, at en lærer var således indstillet, at han holdt af børn, og hvis man ikke gjorde det, mente han, at lærergerningen på forhånd var dømt til at mislykkes.

Erik Munch slutter sin beretning med at skrive:

Skulle jeg ønske noget for min gamle skole, som såvel jeg som min hustru, Dagmar Munch, har givet vores tilværelse, så skulle det være, at der altid som leder vil stå en mand, der holder 3 ting i hævd, nemlig *arbejdet*, *ansvaret* og *styrken*, så han kan sige, jeg plantede i kærlighed, og det voksede i herlighed.

Således læste jeg i beretningen. Under inspiration af disse tanker blev vi unge lærere ledet, men så sandelig også med hensyn til arbejdets udførelse.

For mit eget vedkommende har det ført til, at jeg nu som retired synes, at jeg har haft en gerning, som har givet mig så megen glæde og tilfredsstillelse, at jeg kan kalde disse år for lykkelige. Jeg retter en inderlig tak til de to mænd, der viste vejen, men også til min søster, Dagmar Munch, som i virkeligheden var den fødte pædagog, og alle var de talsmænd for den ånd og tone, skolen blev ledet i. Men også jer, alle I gamle elever, med hvem jeg har tærsket halm i lo, skylder jeg den aller varmeste tak, for uden jer var det hele jo ikke blevet til noget.

Glædelig jul og mange hilsener.

Thyra Weiner Munch.

Bornholm

Fra 2. til 10. oktober var 7. klasse på Bornholm, hvortil den var inviteret af Bodilsker skoles 7. klasse. Ledere på turen var 7. klasses klasselærer S. Laursen samt en mor fra forældrekræden, fru H. Thy Christensen. Nedenstående er udpluk af dagbøger fra turen.

Tirsdag den 5. oktober:

Vi startede på Bodilsker skole klokken 13,30 og kørte ned til Dueodde. På vej derned begyndte det at støvregne. Nede ved Dueodde lå der et fyrtårn, men det måtte vi ikke komme op i, fordi taget var ved at falde ned. Så gik vi rundt i sandbunkerne. Derefter cyklede vi ca. 1 km længere hen og kom til nogle bunkers. Vi var nogle stykker, der gik derind, men da vi kom ud igen, var vi helt kulsorte af sod. Vi var inde i bunkerne fra 5 til 10 minutter, derefter skulle vi mødes i midten af dem, hvor hr. Laursen fortalte os om, hvordan de blev brugt i krigens tid.

Onsdag den 6. oktober:

Vi mødtes på skolen kl. 8. En halv time efter var vi på Nexø havn. Vi skulle se en fiskekutter, men fik den glædelige overraskelse at få en sejltur. Vi sejlede ca. 1½ time, og hjemad havde vi modvind, så nogle af os blev helt gennemblødt. Da vi kom tilbage fra kutteren, gik vi hen til Nordfilet, men fik at vide, at det var under reparation, og at de havde ordnet det, så vi kunne komme ind på en anden fiskefabrik. Vi kom derfra kl. 12. Derpå gik vi op til et sømandshjem for at spise vor medbragte mad. Det måtte vi godt, hvis vi købte drikkevarer. Senere fik vi lov til at gå rundt i byen til 12,50. Resten af dagen var vi hos vore værter.

Torsdag den 7. oktober:

Vi startede fra skolen kl. 8. Derefter kørte vi til Rønne og så

Rønne Granitværk. Her så vi granitten blive sprængt løs fra klippevæggen og knust. Derefter kørte vi videre til Rahbekkerværket, hvor vi blev vist rundt. Så blev klokken 12, og vi spiste vores medbragte mad på et lille hotel uden for Rønne. Efter frokost tog vi til Rønne igen og så Søholm keramikfabrik, hvor vi også blev vist rundt. Efter at have set fabrikken gik vi videre til deres udstilling. Så gik turen til Rønne Museum, hvor vi bl. a. så ting lige fra stenalderen og frem til vor tid. Så gik turen hjem, hvortil vi ankom midt på eftermiddagen.

Fredag den 8. oktober:

Fredag morgen startede vi kl. 8 fra skolen på cykel til Mosegård, hvor ejeren fortalte om bedriften: besætning, drift og dyrkning af jorden.

Areal: 58 tdr. land, hvoraf 16 er forpagtet og 2 tdr. land er skov. Resten hører til gården. Der bruges vekseldrift over en 5-årig periode.

Besætning: 12 køer, 15 kalve, 4 kvier, 43 svin samt høns. Gården blev opført i 1953.

Derfra gik vi ad en markvej til Buddegård. Her bestod bedriften af ca. 300 svin.

Areal: 75 tdr. land, hvoraf 12 tdr. land er skov. Jorden er meget stenet; der samles ca. 40 tons hvert forår. Der bruges ikke vekseldrift. Gården er opført i 1701 og er på 13. generation.

Det næste, vi så, var en maskinstation. Der var en mængde maskiner, og da mange nemt går i stykker, har maskinstationen sit eget værksted med mekanikere og et lille reservedelslager. Der er 2 maskinhuse bygget af tagplader.

Lørdag den 9. oktober:

Christiansø: Vi startede fra Bodilsker skole kl. 9; derfra kørte vi til Svaneke. Fra Svaneke sejlede vi med »Chimera« kl. 10. Turen til Christiansø tog ca. 1½ time. Ertholmene omfatter 3 store øer, hvoraf Christiansø er den største med 22 ha. Frederiksø er den mindste på kun 4 ha, og Græsholmen er midt imellem med 11 ha. Kun Christiansø og Frederiksø er beboet,

for Græsholmen er fuglereservat. Christiansø og Frederiksø har været en fæstning; i nutiden er det et levende museum.

Store Tårn er i dag fundament for fyrtårnet, og Lille Tårn er et museum. Christiansø er ikke større, end at man kan gå rundt på $\frac{1}{2}$ time. Der findes kun én forretning på Christiansø, nemlig en købmandsforretning. Øerne er fredet i klasse A.

Bornholmske kirker:

Vi besøgte 3 kirker på Bornholm. Bodils kirke, Aakirke og Østerlars rundkirke. Det var første gang, jeg besøgte en rundkirke, så det var den, der gjorde størst indtryk på mig. Østerlars kirke kaldes også Sct. Laurentii kirke. Alterbordet er det oprindelige stenalter. Altertavlen er fra ca. 1600. De to billeder forestiller begge Kristus. På det ene står han med brødet i hænderne, på det andet med vinen. Prædikestolen er fra 1895. Døbefonten er romansk. Kalkmalerierne gengiver Kristi liv. Det begynder med Maria Bebudelse og slutter ved den yderste dag. I klokketårnet er der to klokker. Den største er fra 1640, og den mindste fra 1694. Østerlars rundkirke var i gamle dage også et beskyttelsesrum. På øverste stokværk er der skydeskår. Når man skal derop, kommer man ad en smal trappegang bygget ind i selve ydermuren.

Samværet mellem eleverne:

Det var svært for os jyder at dumpe ned i helt fremmede miljøer, især det første par dage. Det kneb også lidt med at forstå sproget. Som dagene gik, udviklede der sig et godt venskab mellem de 2 klasser. Der blev holdt nogle fester, og det var nok det, der var den egentlige grund til, at vi blev så gode venner med dem. Denne rejse har betydet meget for kammeratskabet i vores klasse.

Pluk fra skolens dagbog

1975:

- 27.-10. Kostafdelingen har hidtil været et drengeforetagende. I dag ankom den første kostelev af hunkøn – så nu er det et blandet foretagende.
- 30.-10. Forældremøde for såvel børnehaveklasse som 1. klasse. Først klasselærerintroduktion i hvert sit lokale, derefter kaffebord i fællesskab – dvs. det kneb med fællesskabet, idet 1. klasserne skulle have meget mere instruktion – de var næsten umættelige. Men de nåede dog at få kaffe også!
- 1.-11. Bestyrelse, forældreråd og lærerråd på fælles bustur til lejrskolecentret i Hornstrup. Rundvisning, dejlig frokost og kaffe i pejsestuen, hvor der blev lejlighed til en god snak om lejrskoleideer efter kort oplæg ved forældrerådsformand V. Korfitsen. Fra alle sider en positiv holdning til ideen: Ryomgård Realskole på lejrskole – med passende hensyntagen til økonomien.
- 3.-11. På lærerrådsmøde drøftes planer om at få en klasse på lejrskole i februar. Emne: dramatik – skolefest!
- 5.-11. Nu er der kommet 3 nye elever i denne uge.
- 6.-11. 6. klasse havde bevilget sig selv en privat fjernsyns-udsendelse. Den forløb måske ikke helt efter alles ønsker. Men det sluttede da med, at klassen selv mødte på kontoret for at gøre rent bord!
- 7.-11. Skolen modtager afslag fra ministeriets byggedepartement på ansøgning om ekstraordinær støtte til beskæftigelsesfremmende og energibesparende foranstaltninger (vinduesudskiftning). Begrundelse: lønandelen var for lille.
- 10.-11. Skriftlige prøver begynder.
- 12.-11. Tove Mogensen, Skarresø, vikarierer for frk. Mariager.
- 17.-11. Jysk Teknologisk Institut ved hr. Hoxer Jensen ser på vinduer. Konklusion: Vinduerne udskiftningstjenlige.

Modelvinduet anbefalelsesværdigt. Hele projektet: en god investering.

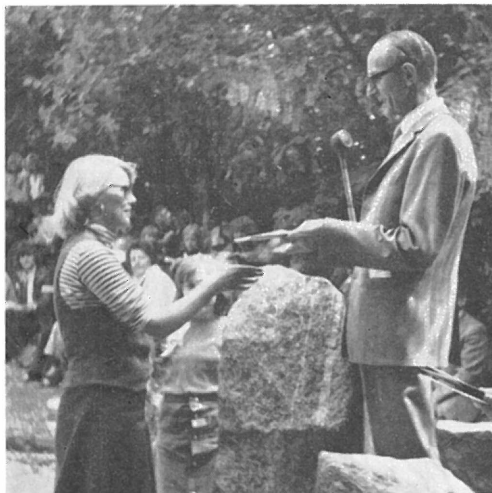
- 21.-11. En gang tidligt snefald med glat føre giver anledning til opfriskning af regler om sne, snekastning, glidebaner, glatføre samt »vask« og »rulning«.
- 3.-12. Med mellemrum må vi også have opfrisket problemet »leg med ild« – samt problemet »handel« eleverne imellem. I denne omgang var det lettere, der var tale om.
- 4.-12. Forældrekontaktaften med vældig godt besøg.
- 15.-12. Claus Brandenburg, 6. klasse, brækket ben i weekenden ved »cykle på is«-uheld. 8 uger på hospitalet – og så lige før jul!
- 20.-12. Juleafslutning – på en lørdag. I stedet for at vente til mandag.

1976:

- 5.-1. Skolestart udsættes på grund af sne.
- 6.-1. Så kom vi i gang igen – endda med 7 nye elever. Fru Tove Mogensen ansættes til at tage en daglig specialtime i dansk med fremmedsprogede elever.
- 7.-1. Skolen fylder 63. Dagen markeres ved flagning og ved fællessang: »De rejste en skole«. III real lægger krans ved Axel Munchs mindesten. Tak til III real.
- 12.-1. Ekstraordinært klasselæremøde om 3. klasse. Anledning: drilleri og anden asocial adfærd. – Det tager vi fat på i morgen!
- 22.-1. III og II real har besøg af erhvervsvejleder Schøler. Om aftenen forældremøde for 3. klasse. Indledning ved såvel skolebestyrer som klasselærer, fru Korfitsen. Det handlede en hel del om adfærdsnormer og adfærdsafvigelse, om drilleri og provokationer, om kammeratskab og forældreopbakning. Meget positivt og velbesøgt møde.
- 23. og En stor del af skolens lærere deltager i regionskursus
- 24.-1. for Nordjylland på Randers Realskole og Kongens Ege. Overvældende tilslutning. Hovedemne: Den nye folkeskolelov.
- 26.-1. Forældreugen begynder. Flere besøgende end tidligere.

- 29.-1. Forældre- og elevmøde for III og II real.
- 30.-1. Forældreugen slut. Der har været besøg hver dag, enkelte dage og i enkelte klasser endog mange besøg.
- 4.-2. Efter forslag fra elevrådet indføres forsøgsvis den ordning, at man i de »kolde« måneder må opholde sig i salen i det store frikvarter og i middagspausen. Forudsætning: at visse nærmere angivne betingelser overholdes.
- 7.-2. Vinterferien begynder.
- 15.-2. Søndag: Ia + fru Maylander + fru Geertsen afrejser til Hornstrup: lejrskole med dramatik som emne – indstudering af skolekomedie. Nærmere herom andetsteds.
- 20.-2. 8. klasse med hr. Klinkby på virksomhedsbesøg i Randers. Besøger Falckstation og kulturhus, hvor bibliotek og hist. udstillinger optog klassen så meget, at tiden ikke slog til.
- 27.-2. Skolefest. Almindelig skolegang til middag. Festen begynder kl. 19.
 »Sørøverskuden« af Preben Stougaard og Elias Nielsen kl. 19,15 - 21,15.
 Opført af Ia, instrueret af fru Maylander og fru Geertsen.
 Dans, kaffe- og pølsebar.
 Sluttidspunkt 0,30 forrykkes til 1,00.
 Stopfuld sal. Indvielse af nyt fortæppe. Vellykket fest – uden mislyde – (næsten da).
- 2.-3. En hård start på måneden: 4 lærere syge i går, 5 i dag.
- 3.-3. I anledning af Røde Kors' 100-års jubilæum har skolen besøg af en af »De hvide busser«. Ved film og en mindre udstilling gives oplysning om Røde Kors' arbejde.
- 4.-3. Flere klasser får fri på grund af lærersygdom.
- 8.-3. Martsprøverne begynder.
- 18.-3. Kort lærermøde om gymnasieaspiranterne.
- 20.-3. Ved Amtsavisens håndboldstævne i Auninghallen blev drengene fra 7.-8. årg. nr. 1 og hjemførte en vandrepokal. Her burde have været et billede af det sejrende hold. Vi må nøjes med navnene: Christian Hove-Nielsen, Ia, Jesper Gernbak, Ia, Max Andrès, Ib, Jesper

- Wulff, Ib, Lars Høgh, 7. kl., Lars Ulrich Nielsen, 7. kl., og Jørgen E. Pedersen, 8. kl. Til lykke!
- 25.-3. Forældremøde om 7. klasse. Orientering om den nye skolelov, specielt dens bestemmelser om kursusdeling og valgfag.
- 1.-4. Årets sidste forældrekontaktaften.
- 27.-4. III real besked om årskarakterer.
- 29.-4. Sidste frist for bortvalg af fag ved realeksamen. Ingen benyttede sig af denne nye mulighed.
- 3.-5. Skriftlig eksamen begynder.
- 6.-5. 8. klasse på ekskursion til Mønsted og Fur under ledelse af hr. Stig Jensen.
- 7.-5. Børnehaveklassen på tur til Ny Ryomgård.
- 14.-5. Nu har vi ikke mere en frk. Mariager. Til gengæld har vi fået en fru Andersen – og hun ligner frk. Mariager til forveksling. Gift i dag med gdr. Axel Andersen, Mesballe. Skolen ønsker til lykke!
- 19.-5. Ungdomsskoleinspektør Hjorkvist orienterer 7. klasse om, hvad ungdomsskolen kan tilbyde de unge mellem 14 og 18 år.
- 21.-5. III reals sidste skoledag. Busafhentning af lærerne – på et næsten umenneskeligt tidspunkt. Et meget hyggeligt kaffebord med morgensang på lærerværelset rådede bod på den manglende morgensøvn.
- 25.-5. Mundtlig eksamen begynder.
- 28.-5. 2. klasse med fru Budolfson på tur til Århus. Vejret var kedeligt, gråt og koldt. Men trods det en god tur.
- 31.-5. Fru Korfitsen indlagt på hospital.
- 10.-6. Børnehaveklassen på tur med tog til Grenå. Besøger Falck stationen og Bjørnkilde mineralvandsfabrik. Hjemme igen kl. 12. Særdeles vellykket tur. Ledere: fru Merete Andersen og Steffen Holm.
- 16.-6. Sidste egentlige skoledag med klasselærertime, bogaflevering og uddeling af vidnesbyrd. Færdselspatruljens medlemmer fik overrakt en liden påskønnelse som tak for veludført arbejde.
- Ved fællessang blev i salen ophængt nye billeder af regentparret, og stående sang vi kongesangen til ære for

Herr K. Basse overrækker eksamensbevis. Foto: Redaktionen.

Hendes Majestæt Dronningen. Billederne er en gave fra Elevforeningen.

- 17.-6. Pyntning, udstilling og forberedelse til dagen i morgen.
- 19.-6. Forældredag. Translokation. God sommerferie! Først »klasselærertimen« med forældrebesøg; derefter en pause til at bese udstillingerne – og til en kop kaffe, hvortil adskillige klasser havde bagt boller i de forudgående dages husgernings- og andre timer.
- 27.-7. Skolebestyrer Knud Basse Kristensen og fru Emmy Basse Kristensen fejrer deres sølvbryllup. Feststemning fra tidlig morgen: sol, musik, sang og flaghejsning og i dagens løb mange gratulanter. Alle gode ønsker for de næste 25 år
(redaktionen)
- 9.-8. Så starter vi på skoleåret 1976-77, kursusklassen dog først i morgen og børnehaveklassen i overmorgen. Når de kommer til, skulle vi være 208 elever (mod 189 før ferien) fordelt i 14 klasser. Lærerstaben er på 17 – heraf 2 nye, fru Birgit Faarvang og hr. Axel Grøn. Velkommen til alle nye, og velkommen igen til alle »gamle«. Kort skoledag – og derefter langt lærerrådsmøde.
- 24.-8. Møde med skoleleder Benni Laier fra Dansk Flygt-

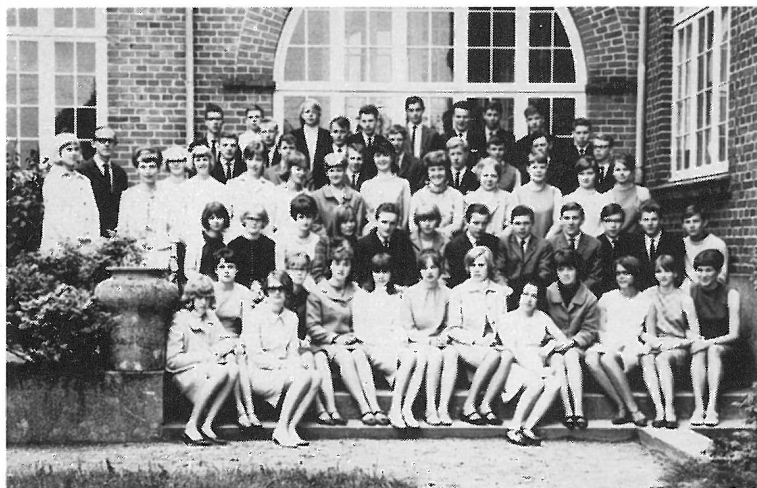
- ningehjælps sprogskole i Århus. Deltagere: 6. og 7. klasses lærere. Emne: undervisning af fremmedsprogede elever.
- 26.-8. Kosteleverne på tur til Randers, bl. a. en polititudstilling. Egentlig et »hjemmeweekend«-arrangement, der af praktiske grunde var flyttet frem til en torsdag.
- 6.-9. Fru Højholt og 6. klasse bruger skoledagen på en tur til Moesgård, hvor man ser lidt på oldtidsudstillingerne og meget på Afghanistanudstillingen. Derefter traves gennem park og skov til stranden og tilbage, og der bliver tid til undervejs at se på oldtidshøje og jernalderhus og til at overvære både tærskning og bagning. En særdeles vellykket tur.
- 17.-9. 6. klasse og Stig Jensen tager på formiddagstur til Rygårdstrand for at studere biologi i strandkanten. Det blev en rigtig vandgang. Gennemblødte vendte de tilbage til skolen ved middagstid – for dog hurtigst muligt at blive sendt hjem for at få tørt på!
- 20.-9. Så er vi kommet frem til den dag, hvor hr. Laursen kommer for sent til 1. lektion på grund af en knust forrude. Så plejer han at få ny bil! – I øvrigt var kursusklassen med hr. Klinkby på Gl. Estrup. – Formiddagstur.
- 23.-9. Hr. Søe fylder 70. Vi hejser flaget og ønsker til lykke!
- 24.-9. IIab på Københavnertur med deres biologilærere, hr. A. V. Pedersen og hr. Grøn –og med Nebel ved rattet.
- 2.-10. 7. klasse drager af sted til Bornholm. Et lejrskolearrangement på udvekslingsbasis. 7. klasse i Bodilsker skole sørger for privat indkvartering. De kommer senere her på gengældelsesvisit. Ledsagere: hr. Laursen og fru Thy Christensen.
- 5.-10. Ca. 80 elever og lærere tager på aftentur til Chicago – ja, det var altså på Århus Teater, det foregik!
- 7.-10. Årets første forældrekonsultationsaften – med godt besøg.
- 14.-10. Fru Budolfsen tager på latinkursus – i Rom.
- 16.-10. Efterårsferie.

K. Basse

To af jubilæumsholdene 1977

Årgang 1952

Årgang 1967

Elevforeningen håber at se så mange som muligt til næste elevfest.

Afgangsholdets navne

Hans Jørgen Andersen, Kærende, Kirsten Bæk, Kolind, Connie Hansen, Pindstrup, Peer Jakobsen, Trustrup, Birgit Jensen, Mørke, Esben Jensen, Tøstrup, Ronnie Nygaard Jensen, Mørke, Helle Kristensen, Mørke, Helle Pedersen, Ryomgård, Ole Svendsen, Ryomgård, Susanne Rasmussen, Om-mestrup, Anne-Gitte Broni Sørensen, Mørke, Anette Thygesen, Mørke, Hans Kirkeby, Ikast, Henrik Kristensen, Hjortshøj, Henrik Kiil Hansen, Frede-ricia.

Flidspræmier, m. m.

Ved translokationen i sommer havde elevforeningen den glæde at uddele følgende præmier: Axel Munchs Mindelegat til Birgit Jensen (legatet skal tildeles den dimittend, der har den højeste eksamen). S. Vester-Petersens Mindelegat til Marianne Frost, II real, Djurslands Banks flidspræmie til Susanne Rasmussen. Sparekassens flidspræmier til Connie Hansen og Helle Pedersen. Boghandler Vilh. Hansens flidspræmie til Kirsten Bæk.

I avisen har vi set:

Elevforeningens sekretær Jette Frandsen er blevet gift med Knud Holst, Riisskov. Carsten Busk, Nimtofte, (årg. 70) gift med Annette Sørensen. Inge Sandberg Petersen (årg. 72) gift med Kaj Egon Nielsen, Pindstrup. Doris Stær, Nimtofte, (årg. 71) gift med Peder Mygind, Nimtofte. Hans Chr. Jensen, Pindstrup, (årg. 69) gift med Inge Mikkelsen, Mørke. Hanne Nielsen, Ryomgård, (årg. 69) gift med Søren Gerstrøm, Ryomgård (årg. 67). Britta Schou Andersen, Ryomgård, (årg. 73) gift med Jens Hougård Nielsen, Mesballe. Ebbe Schack Poulsen, Grenå (årg. 69) gift med Lone Ekstrand. Henning Jensen, Nimtofte, (årg. 70) gift med Birgit Forsingdal, Drammstrup. Asger Nielsen, Mørke, (årg. 70) gift med Anne Grethe Jacobsen, Mørke. Lars Bamberg (årg. 69) gift med Jonna Haase. Dorthe Pedersen, Kolind, (årg. 71) gift med Knud Hougård Jensen, Rostved. Poul Erik Pasciak, Pindstrup, (årg. 67) gift med Lissa Kristensen, Ryomgård (årg. 69). Elevforeningen ønsker til lykke!

Med udsendelsen af dette årsskrift vil redaktionen gerne takke for de indsendte manuskripter og andre bidrag, der er med til at skabe et elevskrift i ordets bedste betydning.

Rubrikken personalia er altid vanskelig at få så fyldestgørende som ønskelig, og derfor vil vi gerne bede medlemmerne om at meddele ting af interesse, såsom gamle elevers giftermål, eksaminer osv. til redaktionen. På forhånd tak.

Samtidig vil vi gerne ønske alle medlemmerne en god jul og et godt nytår.

Jørgen Pedersen Torben Jensen N. A. Højholt

Årsoversigt 1. juni 1975- 31. maj 1976

Indtægter:

Bankbeholdning	7.041,80
Girobeholdning	780,07
Kontingenter	9.325,00
Indg. vedr. »Ryom-Sange«	274,00
Salg af årsskrifter	50,00
Tilskud til årsskrifter fra Realskolen	2.400,00
Renter, bank + giro	259,80
Gave	100,00
Difference vedr. girokontoret	40,00
	<u>20.270,67</u>

Udgifter:

Gaver, blomster m. v.	284,40
Efterårsfest 1975	1.635,00
Axel Munchs Mindelegat	100,00
Annoncer	409,40
Bogtrykker	10.970,90
Konvolutter, stempel, etiketter m. v.	72,14
Indsat på mindefonden	100,00
Bankbeholdning	5.288,71
Girobeholdning	325,82
Kassebeholdning	20,00
	<u>20.270,67</u>

Status pr. 31. maj 1976

Bankbeholdning	5.288,71
Girobeholdning	325,82
Kassebeholdning	20,00
	5.634,53
Skyld til girokontoret	40,00
	<u>5.574,53</u>
Kassebeholdning 1975	7.821,87
Kassebeholdning 1976	5.574,53
	<u>2.247,34</u>

Revideret:

Hinnerup, den 26. august 1976.

Randers, den 27. august 1976.

J. Jacobsen.

K. Vester-Petersen.